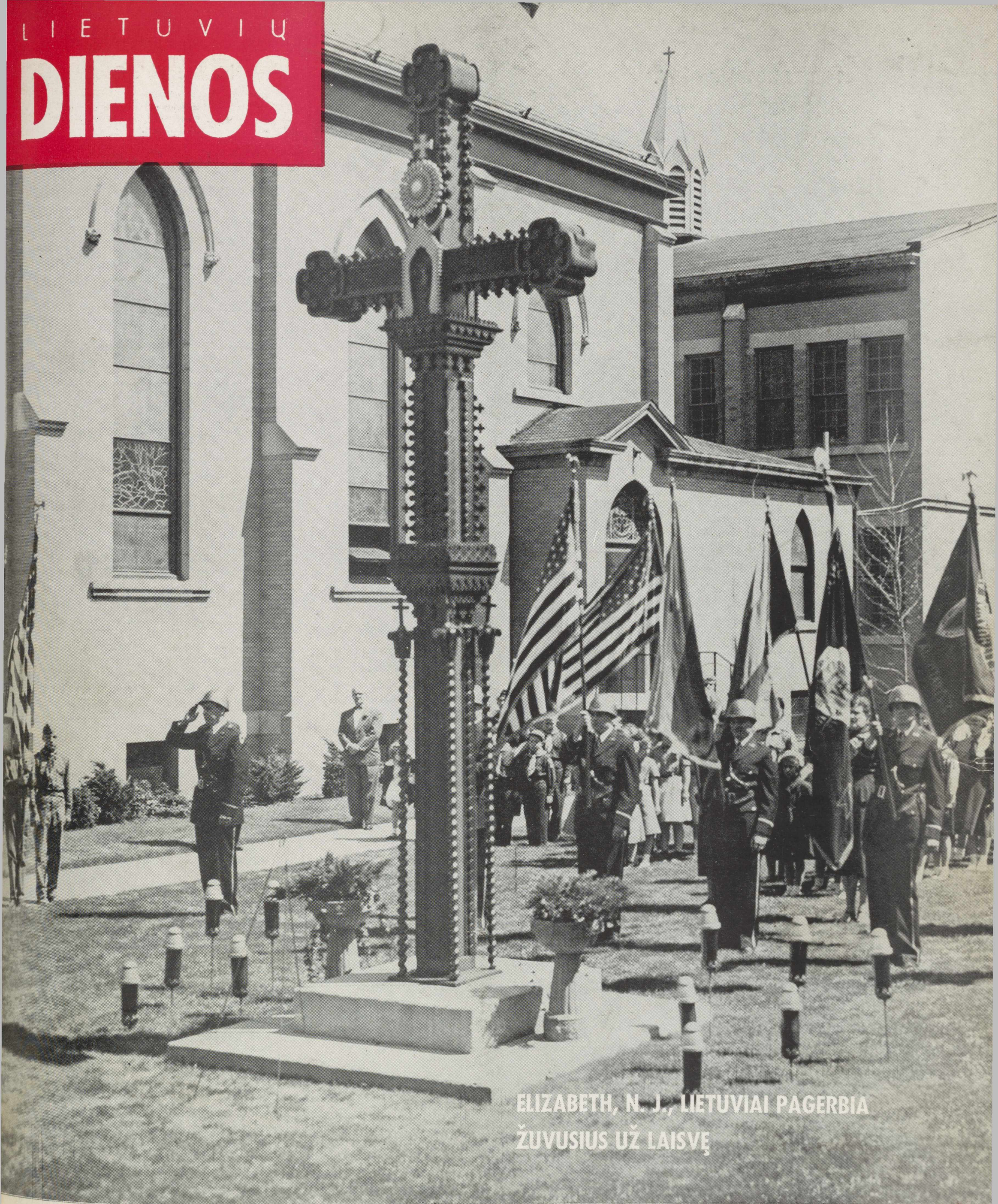

LIETUVIŲ

DIENOS

ELIZABETH, N. J., LIETUVIAI PAGERBIA
ŽUVUSIUS UŽ LAISVĘ

LITHUANIAN DAYS
MARCH, 1955

1955 M. KOVO MĖN.

1955 M. KOVO MEN.

Nr. 3(52) VI metai

MARCH, 1955

No. 3 Vol. 6

TURINYS

CONTENTS

J. Cicėnas, VISI MOBILIZUOTI KOVAI DĖL LAISVĖS	3
SLA VEIKLA, pasikalbėjimas su SLA pirm. adv. K. J. Kalinausku	5
Jurgis Jankus, KONVERTITĖ	8
Kotryna Grigaitytė, VYŠNIOMS ŽYDINTI; GYVENIMAS	9
Dr. J. J. Bielskis, AMERIKOS LIETUVIAI LIETUVOS LAISVĖS KOVOJE	10
ŽVILSNIS Į NAUJAS KNYGAS	11
LIETUVIŠKUOSE BARUOSE	11
RYŠKIOSIOS MINTYS: Dr. Vl. Viliamas, TĖVŲ ŽEMĖS NIEKAS NEGALI PAVADUOTI	11
L. V., PREL. K. A. VASYS	12
Ant. S., ROCHESTERIO LIETUVIAI	14
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	18
NAUJOS KNYGOS	18

ENGLISH ARTICLES

FROM THE GARDEN OF RUE TO BROADWAY by Bronys Raila	19
LITHUANIAN PUBLICATIONS IN ENGLISH by Milton Stark	20
COMMITTEE FOR A FREE LITHUANIA by V. V.	21
THE MOSSY COTTAGE by P. Vaičaitis	22
THE UNEXPECTED GUEST by V. Tamulaitis	22
KING TRADENIS by V. Adomaitis	24
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
LITHUANIAN AFFAIRS IN THE AMERICAN PRESS	26
BOOKS	26

Juozas VITĖNAS	Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Leonard VALIUKAS	Vyr. Redaktoriaus Pavad. / Managing Editor
Paul PUZINAS	Meno Redaktorius / Art Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Vytautas ADOMAITIS	Anglų klb. Redaktorius / English Editor

REDAKTORIAI ATSKIROSE VIETOSE / ASSISTANT EDITORS—VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; DR. V. A. DAMBRAVA, Washington, D. C.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; PR. JOGA, Cleveland, Ohio; J. A. JURAGIS, Sydney, Australia; PR. MICKEVIČIUS, Milwaukee, Wisc.; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, Brooklyn, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; V. ŽVIRZDYS, Madison, Wisc.; BR. DAUNORAS, London, Anglija.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARbiai / PHOTOGRAPHERS—BOSTON, MASS.: Vl. Adomavičius, P. Bliumas, D. Čibas, R. Lizdeika; BROCKTON, MASS.: L. Reivydas; BROOKLYN, N. Y.: G. Penikas; CHICAGO, ILL.: A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika, A. Stelmokas, Pr. Urbutis; CLEVELAND, OHIO: V. Bacevičius, L. Briedis, V. Valaitis; HARTFORD, CONN.: A. Jaras; LOS ANGELES, CALIF.: Pr. Gasparaitis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėa; NEW YORK, N. Y.: V. Augustinas, V. Maželis; OMAHA, NEBR.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, PA.: H. Misliauskas; WASHINGTON, D.C.: P. Labanauskas; WATERBURY, CONN.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, MASS.: J. Sutkaitis; HAMILTON, ONT., CANADA: E. Gumbelevičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q., CANADA: V. Juknevičius, L. Stankevičius; TORONTO, ONT., CANADA: J. Lvičaitis, Luna Photo Studio, V. Macas; AUSTRALIA: N. Butkūnas, P. Sakalauskas; SOUTH AMERICA: L. Kančauskas; BROOKLYN, N. Y.: Don. Šulaitis; ELIZABETH, N. J.: J. A. Ribinski; PHILADELPHIA, PA.: K. Baltrukonis, E. Jakaitis, V. Gruzdy.

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: Plymouth 4-1377

"Lietuvių Dienos" yra sujungtos su "Kalifornijos Lietuvių".
"Lithuanian Days" is combined with "California Lithuanian".

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 55 centai Single Copy 55 c.
PRENUMERATA metams — \$5.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$5.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif., under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

Lithuanians of Elizabeth, N. J., near their parish's Lithuanian type cross. They are honoring those who died for American and Lithuanian freedom.

Back Cover

The Castle at Raudonė in pre-war independent Lithuania.

V. Augustino foto

"LIETUVIŲ DIENŲ" PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:

Athol, Mass. — J. Benešiūnas
Baltimore, Md. — K. Bradūnas; A. Česonis
Boston, Mass. — Rev. J. Klimas; S. Minkus;
A. J. Jokubaitis; Lith. Furniture Co.; V. Vakauza.
Brockton, Mass. — F. Mandeikis; C. P. Jurgelun; K. Keblinskiene
Brooklyn, N.Y. — "Gabijs"; S. Kontrimas.
Chicago, Ill. — A. Auširienė; J. Karvelis;
A. Kartanas; S. Metricks; St. Penčyla;
Shimkus; B. Urbonas; A. Valavičius; K. Babickas; Vl. Būtėnas.
Cicero, Ill. — B. Stangenbergas
Cleveland, Ohio — "Dirva"; V. Rocevičius;
P. Joga.
Detroit, Mich. — P. Polteraitis; "Neringa"
Vl. Pauža; "Gaiva" Refreshments & Gifts;
M. Šimonis.
E. Chicago, Ind. — E. Vilutis
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis; A. Rudzitis
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus
Gardner, Mass. — A. Nakutis.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis
Greenfield, Mass. — A. W. Dėdinas
Hartford, Conn. — J. Sekys; V. Nenortas.
Kearny, N. J. — J. Vaitkauskas
Kenosha, Wisc. — V. Gaidelis
Linden, N. J. — A. Liudvinaitienė.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Miami, Fla. — Kun. A. Tamolunas;
Milwaukee, Wisc. — Pr. Mickevičius.
Newark, N. J. — K. Trečiokas
New Britain, Conn. — J. Liudžius.
Omaha, Nebr. — J. Cicėnas; kun. L. Musteikis; K. Palšiūnas; E. Ribokienė.
Pittsburgh, Pa. — Frank Žilionis
Philadelphia, Pa. — J. Karaška; H. Misliauskas; L. Meyer; B. Raugas.
Providence, R. I. — K. Čiočys
Rochester, N. Y. — A. Sabaliauskas; V. Zmuidzinis; Tulip Variety Store - A. Beresnevičius
Shenandoah, Pa. — J. P. Mačiulis.
Stamford, Conn. — J. Siugzda
Waterbury, Conn. — V. Vaitkus, J. Gaidys.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas; J. V. Stanislavaitis.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis; "Amerikos Lietuvis".
KANADOJE:
Bedford, P. Q. — V. Brilvicas
Edmonton, Alberta — V. Taraškevičius.
Hamilton, Ont. — J. Pleinys; E. Gumbelevičius; Kl. Prielgauskas.
Montreal, Que. — P. Rudinskas; J. Parojus
London, Ont. — K. Kudukis.
St. Catharines, Ont. — A. Dauginaitė
Sault-Ste-Marie, Ont. — V. Mockus
Sudbury, Ont. — V. Montvilas
Ottawa, Ont. — A. Paškevičius.
Pembroke, Ont. — V. Bakūnas.
Port Colborne, Ont. — J. Skaistys
Toronto, Ont. — V. Aušrotas; A. Kuolas; J. Smolskis; J. Mažeika; A. Bajorinas; "Tėviskės Žiburių" knygynas; Time Cigar Store; Tulip Lunch; P. Kairys Grocery; Atlantic Restaurant.
Windsor, Ont. — O. Ražauskienė.
Winnipeg, Man. — S. Bujokas
ANGLIJOJE:
Rev. J. Kuzmickis, 21 Ann Pl., Bradford 5, Yorks.
D. Daunoraitė, 49 Thornton Ave., London W. 4.
AUSTRALIJOJE:
Vl. Balsys, Canberra, A. C. T.; L. Baltrūnas, Melbourne; L. Bartašius, North Geelong; kun. P. Butkus, Sydney; kun. P. Jutulius, Adelaide; B. Zumeris, Melbourne; J. Skirka, Cabramatta, N. S. W.

LIETUVIŲ DIENOS

Laisvosios Europos Komiteto vadovybės nariai su Pabaltijo kraštų pareigūnais; iš k. d.: LEK Pabaltijo sk. viršininkas E. Acker, Estijos Laisvės Komiteto pirm. L. Vahter, Latvijos Laisvės Komiteto pirm. V. Masens, Lietuvos gen. konsulas J. Budrys, Laisvosios Europos Komiteto pirm. W. H. Shepardson, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas, LEK vice-pirm. F. R. Dolbeare, Estijos gen. konsulas J. Kaiv ir J. Leich.

Free Europe Committee executive board with Baltic States representatives; left to right: FEC Baltic States division chief E. Acker, Committee for a Free Estonia Chairman L. Vahter, Committee for a Free Latvia Chairman V. Masens, Consul General of Lithuania J. Budrys, Free Europe Committee Chairman W. H. Shepardson, Committee for a Free Lithuania Chairman V. Sidzikauskas, FEC Vice-Chairman F. R. Dolbeare, Consul General of Estonia J. Kaiv and J. Leich.

VISI MOBILIZUOTI KOVAI DĖL LAISVĖS

J. CICĖNAS, Omaha, Nebr.

Aiman, kai laiko tekėmėj mėnesių rodyklė užslenka kovą, ir liūdina širdy, ir drumsta minty. Kaimynas iš pietų 1938 m. kovo mėn. ir kaimynas iš vakarų 1939 m. kovo mėn., ir šiaip jau amžių būvyje aischų žemių prisigrobstę, kesinosi į pačią Lietuvos Valstybės laisvę ir nepriklausomybę. Ultimatumas juk tai, enciklopedijų terminu, “pasakutinis reikalavimas”, o ultimatumą (tarpvalstybine prasme) priimti – “nusilenkti ginklu pagrasoman smurtui”. Juo klaikiau, kai atsimeni, kad abudu kaimynai, be kitų, pastatė ir šitokią sąlygą: “nediskutuoti” (aišku, seime, spaudoj ir k.).

Ar prasmė draskyti laiko ir vėlesnių įvykių dulkėmis apneštas žaizdas? Ir prasmė ir – pareiga, nesgi ir vienkartinis tautos ir valstybės suverenumo ir žemių viseto pažeidimas yra jau įspėjimas kartų kartoms ir per amžius budėti ties ta vieta ir ta byla. Visi, seniau ar vėliau Vakaruos atsidadę, turime regėti Tėvynę ir praeity ir ateity gyvą kūryboj ir šalies gynyboj. Sielvarte, rūpestėliuos ir neatlaidžiose grumtynėse dėl tautos laisvės ir akiračio kiekvienas iš mūsų yra lygių uždavinių ir lygių teisių. Nėra ir negali būti į atsargą ar pensiją išėjusių, visi, kas gyvas, mobilizuoti iki mirties, visi rikiuotėj. Kas to neįsisąmonina – ne tik pats dezertyras iš mūsų lauko, bet dar spraga visam fronte. Ak, neseniai iš komunistinės Rusijos koncentracijos stovyklų Vakaruosna pargrįžusieji (ne lietuviai, bet kitataučiai)

atnešė mums didelę žinią: Vorkutoj ir kitur mirti pasmerkti lietuviai sielojosi Lietuvos Rytų ir Lietuvos Vakarų problemomis!

Ar pajėgiame suprasti:

– Tie, mūsų broliai, ir po Maskvos budelių rimbu, ir nuo vergų darbo išsekę, išbadėję ir amžinai mirties akivaizdoje, jie regi Tėvynę ryt-poryt laisvą Nemuno - Prėgliaus upynuos ir ant Baltijos marių krantol!

O mūsų gretose, šiaupus geležinės uždangos? Ar mūsų puoselėjamoji atsistatysiančioji Lietuva ties Vieviu prasideda ir netoli už Kybartų baigiasi? Kur tada ir kienogi ežeruos įrimus Brėslauja, Naručio audringos vilnys, Gardinas Nemuno pakrantėse, girių ošiamas Augustavas ir Prūsų Lietuvos lygumos lygumėlės?

Ir, lyg debesys rudens vėjuos, telkiasi čia pat atsakytini klausimai:

– Ar privalu ateity išvengti ultimatumų? Jeigu taip, tai ar nepasveikinti laisvę, patekėsiančią jau visose mūsų etnografinėse žemėse, žinia, po griežto savo valios užprotokolavimo Taikos konferencijoje ir, jei tektų, mūsų, kaip, antai, ties Giedraičiais ir Širvintais, Klaipėdos sukilime?!

Jau šiandien savųjų tarpe ir visur tarpu kitataučių šaukime, kad lygus su lygiu, bet kiekvienas (t. y. ir mes patys, ir mūsų kaimynai – lenkai ir vokiečiai) savo žemėse, savo sodybų ribose. Apsispręskime:

John Butler, San Diego, Calif., burmistras pasirašo Lietuvos Respublikos Dienos paskelbimo proklamaciją; iš k. d.: V. Beliajus, J. Zounes, burm. J. Butler, dr. A. Yuskis ir ponja W. Grybas-Childs. Lietuvos Respublikos Diena San Diego mieste buvo paskelbta burmistro pirmą kartą. Šiuo metu San Diego mieste yra apie keletą šimtų lietuviškų sielių. Vasario 16-sios minėjime, suruoštame vasario 13 d. dalyvavo per 300 asmenų.

John Butler, San Diego, Calif., Mayor, signs Republic of Lithuania Day proclamation. Left to right: V. Beliajus, P. Zounes, Mayor J. Butler, Dr. A. Yuskis and Mrs. W. Grybas-Childs. Republic of Lithuania Day was proclaimed by the mayor for the first time this year. There are about several hundred Lithuanians in San Diego. The February 16th commemoration saw the participation of 300 people.

ar tai svajonė ar — ateities faktas? Ar bus kas atsiiekta, jei bus dairomasi į šalis, drovimasi svetimųjų, jei, ak, nebus ryžto ir valios ryžtis atsiiekti?

Pagaliau ar mūsų tikslas būt - supūt kur svetimam (kad ir sočiam) patvory ar, šventajam žygiui prieš komunizmą prasidėjus, būti ant pirmojo laivo blikties ir nebeišsiskiriamai artėti prie visų mūsų didžiojo regėjimo — paliktųjų namų židinio, gyvenimo prasmės ir paskirties?

Dingos, ir laimėjimai ir pralaimėjimai, ak, visa rupi ir švelni istorija — mūsų savastis. Mes juk tegyvi tautoje, jos pažangoj ir kūryboj. Per tautą mūsų nauda ir įtaka visai žmonijai, ir perniek visas platus pasaulis, jei po kojomis nėra Tėvynės žemės!

Turėkime, vai, turėkime prieš akis tautos kalendorių. Tegu įvykiai ir permirkę baudžiauninkų prakaitu, sukilėlių, savanorių ir partizanų krauju, įiegi mūsų gairės kartos tolimesnėj kančioj ir kovoje. Faktai privalu nagrinėti šaltai, ramiai, ir pasimokančiai. Praeitis - sesuo ir mokytoja, bet tik tada, kai pro faktus neinama užmerktomis (iš baimės ar nepaslinkumo) akimis.

J. Cicėnas, Omaha, Nebr., su dukra Raminta ir žmona Nele. Žiūr. jo straipsnį 3 psl.

J. Cicėnas with his wife Nele and daughter Raminta in Omaha, Nebraska. See his article on Page 3.

“Tūkstančių tūkstančiai geriausių Lietuvos sūnų ir dukterų, ištremti į tolimą šiaurę ar rytus, kalinami Sovietų priverčiamoj darbo stovyklose, yra pasiryžę verčiau mirti, negu nusilenkti užgrobiko viešpatavimui. Grįžusieji iš sovietinio pragaro svetimtaičiai gausiai liudija prieš viso pasaulio sąžinę, kad sovietinės katorgos pančiai mūsų tautos dvasios nepalaužė ir nepalauš. Lietuvis ir Vorkutoje, ir Kamčatkoje spindi visiemis savo meile Tėvynei ir savo giliu žmoniškumu. Viltis greit išvysti savo Tėvynę ir pamatyti ją vėl laisvą šviečia ir stiprina juos jų Golgotos kelyje.

“Budėdamas mūsų tautos ir valstybės gyvybinių reikalų sargyboje, Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, Nepriklausomybės šventę minint, kreipiasi į viso pasaulio lietuvius, kviesdamas išlaikyti ir stiprinti broliškumo ryšius, branginti visa, kas lietuviška, kuo ryžtingiau dalyvauti Lietuvos laisvinimo darbe ir iškilmingiau atnaujinti šventą priesaiką nenuilstamai be atvangos kovoti, kol Lietuvos nepriklausomybė ir laisvė bus vėl laimėta.

“Kiekvienas jėgų skaldymas šiandieną tegali pasitarnauti tik mūsų mirtiniams priešams. Nepasiduokime tad jokiems vyliams, neteikime džiaugsmo tiems, kurie laukia, kad ir mūsų tautiečiai, kaip dažnai emigracijoje esti, tarp savęs susivaidytų ir paskeistų tuščioje, beprasmėje tarpusavio kovoje. Žinokime, kad vieną kartą pasėję nesantikos sėklą ir suskaldę savąją visuomenę, nuvertinę vyriausiąją politinę vadovybę VLIKą, ne tik nepadarome jokios pažangos ir nieko geresnio nesukuriame, bet griaujame visoki tarpusavio pasitikėjimą, o kas dar blogiau — nustoja visiškai pasitikėjimo tarp svetimųjų. Ardydami ir kasdamiesi patys po savo pagrindais, mes kertame tą medį, į kurį norime atsiremti.

“Nepaprastai sunki mūsų tautos padėtis įpareigoja mus eiti petys į petį vienu bendru lietuvišku keliu”.

VYRIAUSIASIS LIETUVOS
IŠLAISVINIMO KOMITETAS

SLA VEIKLA

PASIKALBĖJIMAS SU ADV. K. J. KALINAUSKU, SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE PIRMININKU.

— Kiek SLA turi šiuo metu narių ir kuopų?

— SLA turi 12.300 narių, 312 kuopų, per 3 milijonus dolerių vertės turto, pagal praėjusių metų davinius. Tik vienerių metų bėgy turtas padidėjo per 150.000 dol. Didžiausias kuopų (96) ir narių skaičius yra Pensylvanijoje, antroje vietoje - Illinois (63). Šitie du steitai turi apie pusę visų narių, kiti žymiai atsilieka. Massachusetts su 29 kuopom yra trečioje vietoje. Vaikų apdrausta apie 600.

— Kokios SLA yra duodamos apdraudos?

— Apsidrausti galima įvairiomis sumomis iki 10.000 dol. SLA išduoda septynių klasių gyvybės apdraudą ir dviejų klasių sveikatos apdraudą (pašalpą ligoje). Keturi apdraudos skyriai yra suaugusiųjų, o trys - vaikų. Vidutinė išmokėta apdraudos suma suaugusiems yra apie 515 dol., o vaikams - 560 dol.

— Koks maždaug nuošimtis SLA narių yra iš čia gimusių tarpo; kiek maždaug narių turi iš naujųjų ateivių?

— Nors šitokia statistika nevedama, bet galima spėti, kad dauguma narių yra iš seniau čia gyvenančių. Bet gi apsieičia įsirašo ir naujieji ateiviai. Didžiausias prieauglis - 1672 naujieji nariai, buvę 1950 metais. Galima spėti, kad tai buvo daugumoje naujieji ateiviai. Mūsų gyv. vietovės - Bostono 308 kuopa per paskutinius ketverius metus paaugo 100 naujų narių, kurie visi, išskyrus du, yra naujai atvykę.

— Ar SLA turi žymesnių veikėjų iš čia gimusių tarpo?

— Bostone mieste per 90% lietuvių profesionalų bei biznierių priklauso Susivienijimui. Taip pat šio kontinento kitose vietose jam priklauso daugiau pusės žymesnių lietuvių veikėjų.

— Kiek maždaug SLA centras skiria kasmet Lietuvos vadavimo reikalui ir kitiems lietuvių kultūriniais tikslams?

— Susivienijimas turi 12 skirtingų fondų, kurių svarbiausieji yra: Gyvybės Apdr., Sveikatos Apdr., Vaikų Apdr., Lietuvos vadavimo bei kitų liet. kultūrinių reikalų. Per metus šie fondai išleidžia apie 12.000 dol. SLA Pild. Taryba vykdo tautinius darbus, palaikydama ALT, rinkdama aukas Lietuvos išlaisvinimo reikalams, dirbdama ir dalyvaudama tautos reikalais šaukiamose konferencijose, kongresuose ir tt.; žiūrėdama, kad Lietuvos išlaisvinimo reikalai visada būtų pirmoje vietoje su galimai didžiausia auka. ATLui metinė auka skiriama 1.000 dol, taip pat 1.000 dol. skiriama žymiesiems veikėjams paremti. Naujakuriams paremti per BALFą savo laiku buvo išleistos žymios sumos. Laikraščio Tėvynė išleidimą irgi reikia skirti prie kultūrinių reikalų. Laikraštis siuntinėjamas nariams nemokamai. Jam išleisti per metus atseina 14.712 dol. su redaktoriaus bei spaustuvininko algomis. Šio SLA organo redaktorių M. L. Vasil nepagaili jo skiltyse vietos bei pritarnimo visiems Lietuvos vadavimo bei lietuviybės reikalams.

— Ar SLA pajėgia konkuruoti su amerikiečių apdraudos kompanijomis?

— Taip. Statistika parodo, kad SLA pajėgia konkuruoti su didžiosiomis Amerikos apdraudos

kompanijomis, nes teikia pigesnę apdraudą. O ji yra galima organizuojant ją per kuopas, neleidžiant pinigų apdr. agentams ir turint žymiai mažesnes administravimo išlaidas. Daugelis Susivienijimo narių dirba iš pasišventimo. SLA gali dabar pasigirti ir savo finansiniu stiprumu. Susivienijimo apdr. skyrius yra dabar pasiekęs platų apdraudos sumoderninimą ir nuo 1951 m. yra pasiekęs stipriausią finansinį stovį SLA istorijoje. Palyginimui galima duoti keletą davinių dvidešimties didžiausių Amerikos apdraudos bendrovių ir SLA.

1. Turtas, užtikrinantis atsakomybę už kiekvieną 100 dol. apdraudos: 20ties kompanijų vidutiniškai - 107 dol.; SLA - 118 dol.

2. Kiekvienam 1.000 dol. apdraudos: 20-ties

kompanijų bendrai turto vertė 297 dol.; SLA - 387 dol.

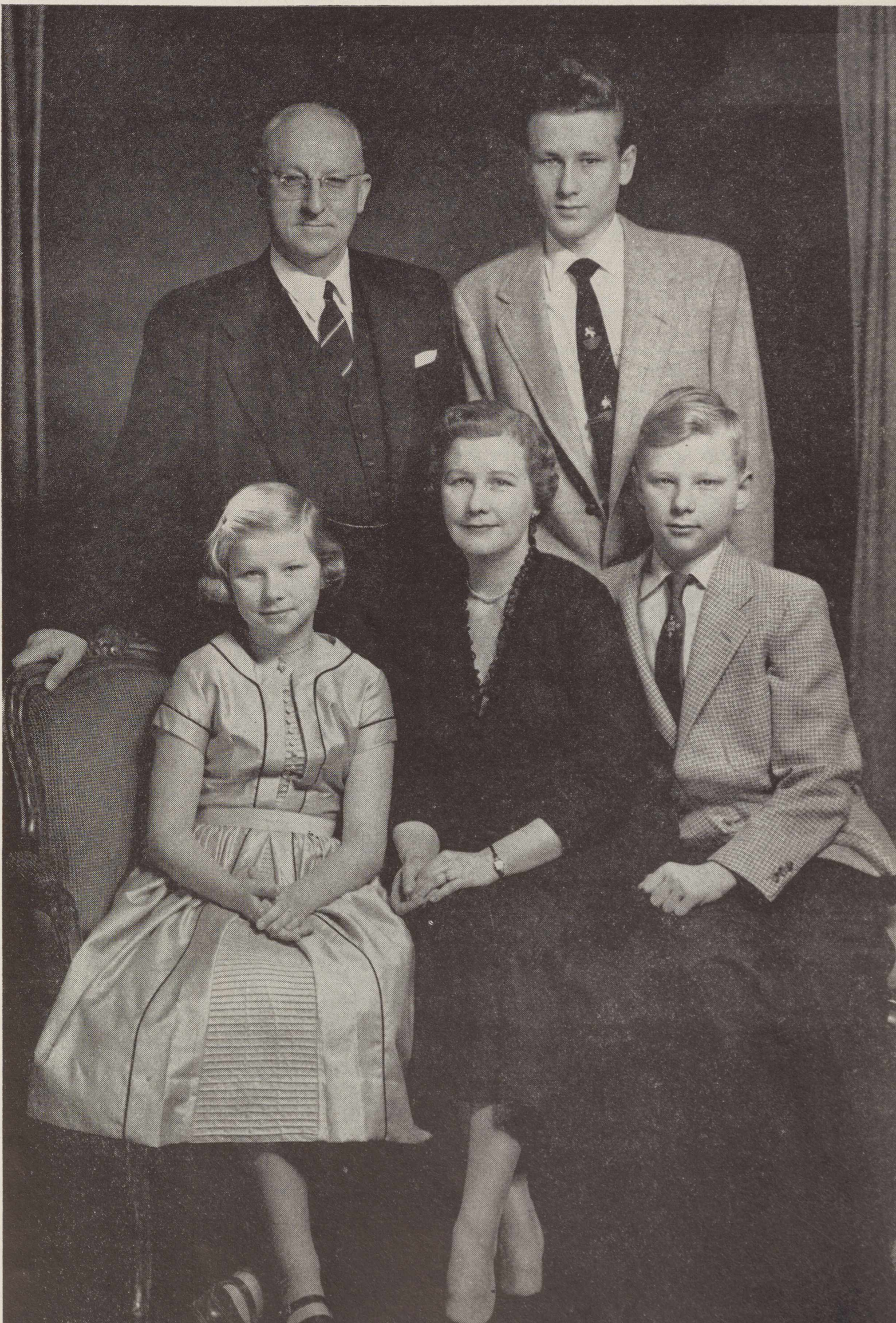
20-ties komp. rezervai - 230 dol.; SLA - 317 dol.

20-ties kompanijų perviršiai - 19 dol.; SLA - 61 dol.

3. Atsakomybė už kiekvieną 100 dol.: 20-ties kompanijų - 74 dol.; SLA - 103 dol. ir tt.

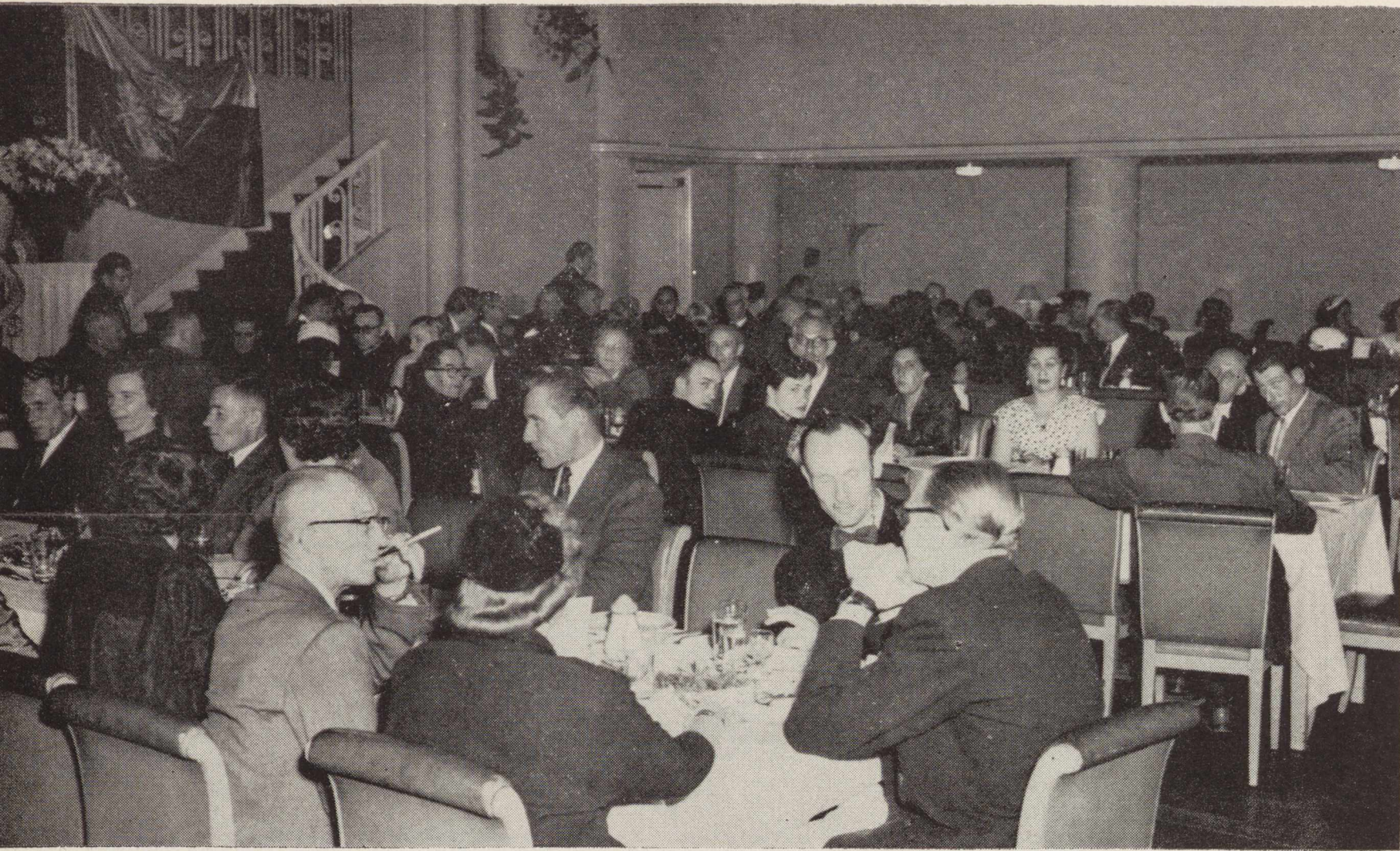
— Kaikuriuose lietuvių organizacijose vadovybės metai po metų pasilieka tos pačios. Kaip žiūrite į šį "nepakeičiamumo principą" ir ar tai naudinga organizacijoms?

— Kas dveji metai nariai gali pasisakyti dėl vadovybės - kas dveji metai įvyksta atstovų (Perkelta į 7 psl.)

Adv. K. J. Kalinauskas, Boston, Mass., Lietuvių Susivienijimo Amerikoje centro valdybos pirmininkas, savo šeimos narių tarpe. Adv. K. J. Kalinauskas stovi su sūnumi Kaziu; pirmoje eilėje jo žmona Ona su dukra Elzbieta ir sūnumi Pilypu. Žiūr. pasikalbėjimą su adv. K. J. Kalinausku šiame puslapy.

K. J. Kalinauskas, Boston, Mass., prominent Lith. attorney, Chairman of SLA executive board, with his family. K. J. Kalinauskas is standing with his son Casimir; in the front row is his wife Ann with daughter Elizabeth and son Philip. See interview with K. J. Kalinauskas on this page.

Medellin, Kolumbijoje, lietuviai pagerbia vietos Nutibaro viešoutyje vysk. V. Brizgį, kai jis neseniai lankė lietuvius Pietų Amerikos kraštuose.

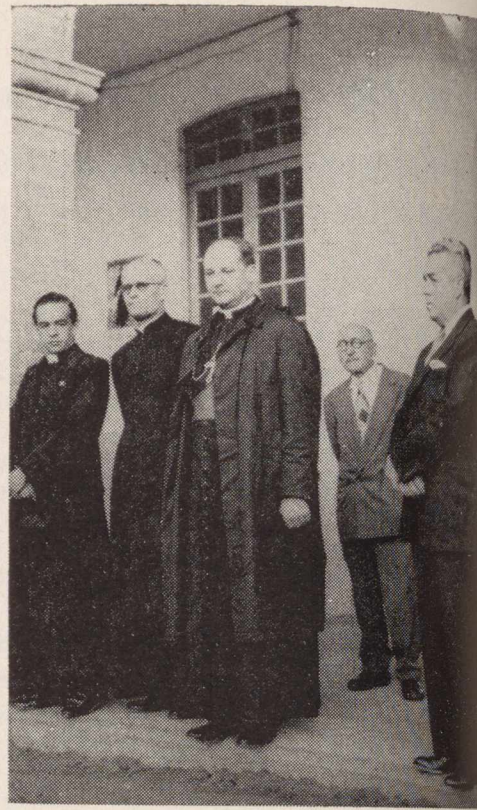
Medellin, Colombia Lithuanians honoring Bishop V. Brizgys at the Hotel Nutibaro when he visited them on his tour of Lithuanians in South America.

"Mes siekiame sukurti tokias sąlygas, kurios patikrins, kad lietuvių, latvių ir estų tautų teisė vėl išijungti į laisvųjų tautų bendruomenę bus visuotinai pripažįstama ir respektuojama. Mes esame įsitikinę, kad pasaulio bendruomenė, kurioje Pabaltijo kraštų gyventojai galės laisvai pasirinkti valdymosi formą ir sukurti savo politines bei ekonomines institucijas, bus tokia, kuri užtikrins teisingą taiką tiek didžiosioms, tiek mažosioms tautoms."

J. F. DULLES

Vysk V. Brizgys, neseniai lankydamasis Kolumbijoje, šventina Lietuvių Bendruomenės Medellin skyriaus vėliavą.

Bishop V. Brizgys blessing the flag of the Lithuanian Community of Medellin during his recent visit to Colombia.

Vysk. V. Brizgys, lankydamasis Kolumbijoje, lydimas akademijos direktoriaus, kun. N. Salduko, miesto burmistro ir gen. Grigaliūno, klausosi studentų sveikinimų.

Bishop V. Brizgys receiving greetings from students upon his visit to the Agricultural Academy in the city of Ibagué, Colombia.

Vysk. V. Brizgys Kolumbijos aukštųjų pareigūnų ir vietos lietuvių tarpe. Pirmoje eilėje iš k. d.: Kolumbijos Katalikų Akcijos veikėjas dr. H. Vergara, vysk. V. Brizgys, Medellin miesto burmistras dr. Dario Londono Villa, kun. Matutis ir Antioquijos departamento gubern. sekr. dr. O. Llanos. Antroje eilėje matosi kun. M. Tamošiūnas, kun. N. Saldukas ir S. Sirutis.

Bishop V. Brizgys among local Lithuanians and Colombian government officials. Front row left to right: Dr. H. Vergara, member of Colombian Catholic Action Society, Bishop V. Brizgys, Dr. Dario Londono Villa, Mayor of Medellin, Rev. S. Matutis and Dr. O. Llanos, Secretary to the Governor of the Province of Antioquia.

Medellin miesto "Societad de Mejoras Publicas" draugijos atstovas įteikia vysk. V. Brizgiui adresą.

Bishop V. Brizgys being presented with a memento by a representative of the City of Medellin "Societad de Mejoras Publicas."

Lietuviai eisenoje į Prisikėlimo lietuvių parapijos bažnyčios kartinio akmens pašventinimo iškilmes, Toronto, Ont., Kanadoje. Naujai parapijai vadovauja lietuviai pranciškonai. Lithuanians in procession to the ceremonies of blessing of the corner stone of the new parish church of the Resurrection in Toronto, Ont., Canada. The new parish is administered by the Lithuanian Franciscan Fathers.

Pasikalbėjimas su SLA pirmininku

(Atkelta iš 5 psl.)

suvažiavimai - seimai. Į "nepakeičiamumo principą" tenka žiūrėti šitaip. Organizacijos problemos yra rišamos su patyrimu. O patyrimas apdraudoje yra svarbus dalykas, nes apdrauda yra specialybė. Nors ir sakoma, kad "nauja šluota gerai šluoja", bet patyrimo stoka gali neišsiaiškinti atsiliepti darbo eigai. Tačiau būtų neblogai įkvėpti ir "naujos dva-

sios", kad, padėkim, kas ketvirti metai pasikeistų koks nors vienas vadovybės narių.

— Ar neplanuojate pagyvinti veiklos kuopose; jei taip, tai kaip? ..

— Šiuo metu yra paskelbtas SLA sukaktuvinis (70 metų - SLA veikia nuo 1886 metų) vėjus, kuopos yra įsipareigojusios prirašyti kuo daugiausia naujų narių. Stengiamasi sustiprinti lietuvišką veiklą, darant Vasario 16-sios viešus kuopų susirinkimus (tą pačią dieną, o ne artimiausią laisvą, kaip čia įprasta). Stengiamasi, kad lietuvių veikla suktųsi apie kuopas. Tai ypač svar-

bu tose kolonijose, kur kitų veiksmų nėra ar jie yra silpni. Anksčiau dažnos kuopos statė ir veikalus - vaidinimus; pasitaiko tas ir dabar (pvz., Lawrence, Worcester). Yra mėginama, gavus Apdr. Depart. leidimą, steigti vasarnamius, pirmiausia prie Chicagos. Šiuo metu vieną jau turime - Atlantic City, N. J. Taip pat galvojama apie senelių prieglaudą. Vajų reklamuoti yra apsiėmę daugelis liet. radijo programų. Yra išleistas 1954 m. SLA seimo Wilkes-Barre, Pa., apyskaita. Taip pat leidžiamos brošiūros vėjus reikalui.

— Kokia yra SLA ir kitų lietuviškų organizacijų ateitis?

— Lietuviškų organizacijų ateitis bus skirtinga. Kai kurios jų, pašalpinės, pamažu jau likviduojasi.

Turi ateitį apdraudos organizacijos, pagrįstos amerikiečių biznio principais. To ir siekia SLA, kuris be to deda savo veiklos pagrindą — ir tai akcentuoja — lietuvių ideją. Yra planuojama smulkias pašalpinės draugijas inkorporuoti į SLA, tuo palaikyti jų gyvybę; taip pat ir kitas, narių netenkančias, organizacijas. Esama daugelio liet. organizacijų, kurios žūsta neturėdamos prieauglio: jų seni nariai išmiršta, o nauji neateina... Todėl SLA šį savo naujų narių vėjų praveda šūkiu: "Kiekvienas narys, įrašyk visą savo šeimą, visą prieauglį!" Jei tai nors dalimi pavyktų, bematant narių skaičius padvigubėtų. Štai, mano šeima priklauso Susivienijimui visu šimtu procentu. Daugiau tokių šimtanošimtinių šeimų!

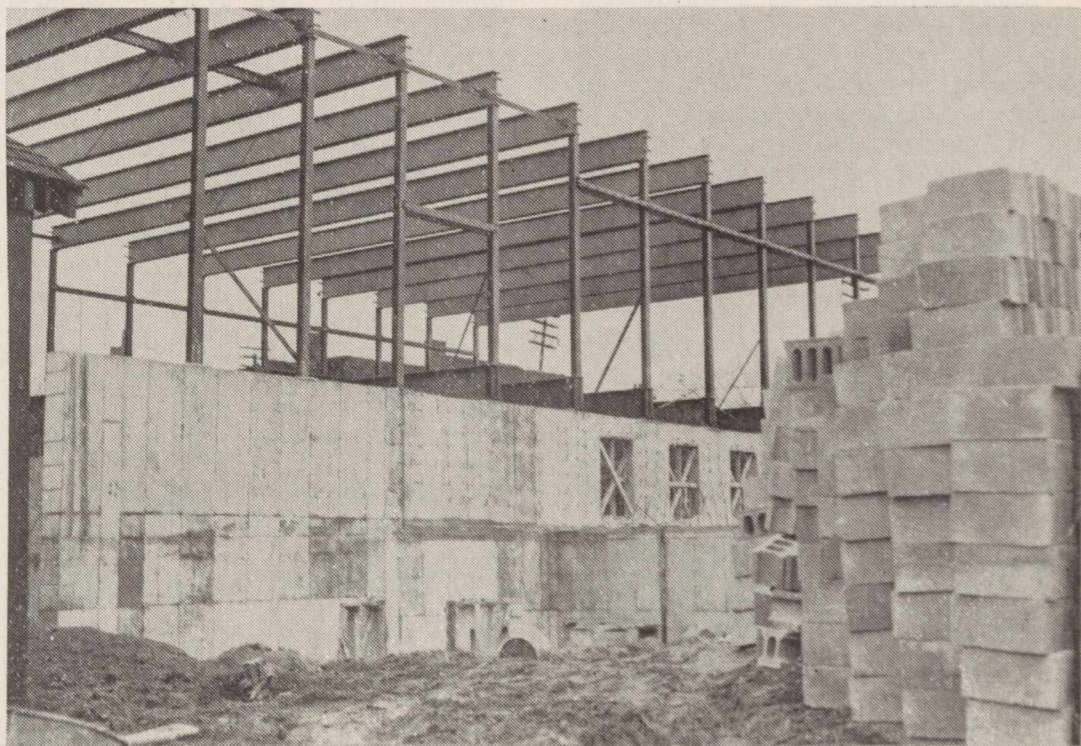
Prisikėlimo lietuvių parapijos naujai statomos bažnyčios kartinio akmens pašventinimas Toronte, Kanadoje. Pašventinimo iškilmes atliko Toronto archidiecezijos gen. vikaras prel. Brennan; jo kairėje stovi parapijos klebonas kun. B. Grauslys, OFM., o dešinėje - "Šv. Pranciškaus Varpelio" ir vienas iš "Darbininko" red. kun. M. Stepaitis, OFM.

Blessing of corner stone of the new church of the Resurrection in Toronto, Canada, by Msgr. Brennan, Vicar General of the Archdiocese of Toronto. To his left stands the parish pastor Rev. B. Grauslys, OFM; and to his right, Rev. M. Stepaitis, OFM, Editor of "Šv. Pranciškaus Varpelis" and member of editorial staff of "Darbininkas".

Prisikėlimo lietuvių parapijos, vadovaujamos lietuvių pranciškonų, naujai statomoji bažnyčia Toronte, Kanadoje.

New church of the Resurrection being built by the local Lithuanian community in Toronto, Ont., Canada. Administrators are the Lithuanian Franciscan Fathers.

Rašytojas Jurgis Jankus, Rochester, N. Y. Žiūr. jo nove'ę šiame pusl.

Author George Jankus in Rochester, N. Y. See his short story on this page.

KONVERTITĖ

JURGIS JANKUS, Rochester, N.Y.

Diena buvo nepaprastai karšta. Negaivino nė pro atvirą langą traukių traukinio lėkimo sukeltas vėjas. Važiuojau pasižiūrėti kalnų. Jie buvo visiškai netoli; čia pat iš dešinės traukinio pusės pievos lėkė aukštyn ir, kiek pabėgusios, stačiomis uolomis šovė į dangų ir ten rūko debesų dryksniais. Iš kairės mėlynavo plačiose lygumose įgules ežeras.

Važiuojau dviese su baltaplaukiu jaunuoliu, pirmą sykį išsirengusiu pamatyti kalnų. Jis neatitraukė akių nuo kalno, kaip vaikas nuo žaislų vitrinos, nors mane spaudė karštis, ir aš snūduriavau laukdamas gaivinančios tarpukalnių vėsumos.

Snaudulio apimtas, ne visus jaunuolio klausimus begalėjau nugirsti ir ne visos pastabos pasiekdavo mano ausis.

Turbūt, buvau ilgesnį galą prisnūdęs, kad mane pažadino kartu ir jaunuolio balsas ir vėsus kristalinis dvelkimas. Pakėliau galvą ir giliai įkvėpiau vėsumą, kuris Lietuvoj tebūna tik vasaros rytmečių priešaušriais.

— Nagi, varlyte, tu! Sveika! Argi nepažįsti? Pažiūrėk gerai. Tada taip žiūrėjai, kad manęs tikrai užmiršti negalėtum. Ką? Nepurtyk galvos. Manėt, kad mes laukiniai žvėrys, o mes buvom tik džentelmenai. O kur jūsų draugė? Lietuvoj medžiai ne

tokie augšti, kaip čia kalnai. Bet augštumo užteko ir jiems. Jau atsiminei? Malonu buvo susitikti. O kad ne, lipk į traukinį — pasišnekėsim. Malonu bus prisiminti, kad ir nemalonus laikas. Galiu būti atviras: man tada labai patikai. Būčiau galėjęs suvalgyti, bet mes buvom džentelmenai. Ir paskiau visą laiką galvojau. Sakiau: tokia puiki mergaitė, Dievo stebuklas toks ir... A, jau važiuojam... Gaila! Ir nė vieno žodžio man nepasakei. Bet dar pasimatysim. Grįžtant. Gerai?

Pakėlęs galvą žiūrėjau pro jaunuolio petį. Mažoj kalnų stotelėj perone stovėjo dvi mergaitės. Viena tamsiaplaukė, kita aiškiai dažytais šviesiais plaukais, nes jos tamsią prigimtį rodė ir veidas ir akys. Jaunuolis kalbino tamsiąją, o ji stovėjo tą minutę, kaip stabo ištiktą; tuo tarpu šviesiaplaukė tarpais žiūrėjo į jaunuolį, tarpais į draugę. Tik kai traukinys ėmė eiti, tamsioji susivokė, nusišuko ir draugę patraukė kartu su savim. Toji ėjo, bet vis atsisukinėdama per petį į mūsų pusę, o jaunuolis mojo ir juokėsi ir šaukė, kad grįždamas čia sustos.

— Pažįstama? — paklausiau, kai mergaitės jau buvo toli ir mūsų du garvežiai sunkiai vilko traukinį augštin.

— Seni laikai, — nusišypsojo jaunuolis, atitraukdamas akis nuo kalnų.

— Bet neatrodė, kad ji norėtų prisipažinti.

— Aš irgi nenorėčiau, — vėl nusijuokė jis ir vėl išispyrė į kalnus.

— Kas galėtų pasakyti, kad žmogus taip susitiktum? Norėčiau ži-

noti, ką ji čia veikia.

— Į kalnus dairosi, — nusijuokiau. — O į patį žiūrėjo, kaip į patį didžiausią kalną, — pridėjau.

Jaunuolis atsisėdo šalia manęs, tik akis laikė atkreipęs į palengva praslenkančių kalnų viršūnes.

— Atsimeni, kaip į galą pirmojo bolševikmečio pasidarė neramu, — pradėjo. — Tada buvau tik antrus metus universitete. Gyvenom dviese žaliakalny pas tokį siuvėją; tokį nei keptą, nei virtą, truputį raudusį neparaudusį. Bet tiek to. Svarbu, kad juo nepasitikėjau. O dar lyg tyčia draugas vieną sykį apsižodžavo su komjaunuolių sekretorium. Jeigu būtų patikimas šeimininkas buvęs, gal ir būtų mėm kentę, bet dabar nutarėm nešdintis. Draugas į savo namus nenorėjo važiuoti, ir negalėjo: jeigu neramas bute, kur jieškos — namie. O aš turėjau dėdę pradžios mokyklos mokytoją, toli nuo didelių kelių, tarp miškų. Ten ir nuvažiuojom. Kas gali pagaltoti ką negerą, jeigu pas dėdę du jauni vyrukai kelioms dienoms apsistos. Pagaliau niekas nė nepastebės. Pavasaris. Žmonės pagal seną papratimą pradeda judėti. Dėdė mūsų atvažiavimu apsidžiaugti tai apsidžiaugė, bet buvimu ne. Sako: ūkininkai priešinasi naujiems mokesčiams, tėvai neleidžia vaikų į pionierius, tai jus palaikys agitatoriais. Porą dienų galite pabūti, o paskum, vyručiai, sudiev. Apačioj turite kijas, kaktoj akis, šonuose ausis, pakaušy išmanymą, turėtumėte būti gulresni už ką tik išsiritusį pemiuką.

Toks dėdės pasveikinimas mūsų nepradžiugino. Pasirodė, kad ir tarpumiškėj nėra nei ramu, nei smagu. Išbuvom dieną — nieko neatsitiko, išbuvom kitą — irgi nieko. Pasilikom ir trečiai, ir ketvirtai. Berods ketvirtą dieną sėdim po pietų saionėly, girkšnojam dėdės darytą septynerių metų šermukšninį vyną. Geltonas, kaip gintaras! Mes į šalį patį geriausią švabišką, nors čia jie ir iš vynuogių daro... Ir, žiūrim, ateina dvi mergaitės takučiu, atsiveria vartelius sodan. Dėdė suraukė kaktą.

— Paimkite vyną ir marš į miegamąjį.

Ranka parodė, kad apsuktumėm raktą duryse ir pridėjo:

— Ir cit! Kad nei balso, nei krebždulio!

Išėjom, užsirakinom, o jos suėjo į vidų. Neiškentęs prikišau nosį prie raktų skylutės. Viena apsižvalgė po kambarį ir atsisėdo, o kita pasirėmė į krėslo atramą abiem rankom, lyg rengdamasi sakyti didelę kalbą. Dėdė atrodė, kaip ikištas maišas. Jis trynė rankas ir prašė mergaitę sėstis, bet ji nesisėdo. Dėdė irgi nesisėdo. Kaip šeimininkas sės, jei svečias nesėda, bet mergaitę primygtinai paliepė jam sėstis, ir dėdė atsisėdo. Tamsta negali suprasti, kaip man buvo jo gaila. Negalėjau pakelti sarmatos. Jis, žilas, su maišais paakiuose ir išvargusių veidu, ir mergšė. Ji tos žemės šeimininkė! Ir sako su kaltinimu taip:

— Tamsta dar neturi savo mokykloj pionierių?

— Pavasaris... — mėgino dėdė teisintis ir nervingai patrynė rankas. — Mokslas eina į galą. Egzaminai ir daugelis kitų rūpesčių...

— O man tėra tik vienas rūpestis, ir aš perdaug užimta, kad galėčiau klausyti tavo pasiteisinimų. Drauge mokytojai, išidėk į galvą. Po dviejų savačių tu pačiu laiku aš būsiu čia. Matai, kiek dabar laiko? Kas šiandien? Penktadienis? Lygiai už dviejų savačių penktadi-

nį aš ateisiu į pionierių susirinkimą. Žiūrėk, kad būtų visi vaikai. Žinau, atsisiras atžagareivių tėvų, kurie neleis vaikų, tai man būsi surašęs jų pavardes. Žiūrėk, kad ligi to laiko man nepaliktum nė vieno neapdirbto vaiko nei tėvo. Aš matau, kad spries, bet žinok, kad vienas prieš visos liaudies valią neatsispirsi...

Kalbėdama visą laiką laikė už kėdės atramos ir nenuleido akių nuo mokytojo. Man degė grindys po kojų. Graži buvo, kai taip kalbėjo, bet tas grožis buvo kažin kaip anapus jos. Nemoku to gerai pasakyti, bet buvo taip, kad kambary iškeisti nebegalėjau. Man dėdė visą laiką buvo toks, kurio vardo pagarba neleidė dėti į paprastą nekaltą juoką, o čia... Papešiau draugą už rankovės ir išlipau pro langą. Draugas išlipo paskui. Išėjau per sodą, išlindom pro tankiai suaugintų eglių eilę, kad vaismedžiai turėtų užuovėjos, ir ežute išmintu taku pasileidau per lauką.

— Kas atsitiko? — paklausė draugas.

Aš neturėjau, ką pasakyti. Aš tik nebegalėjau sugrįžti pas dėdę ir su juo šnekėti. Man buvo baisi sarmata, kad štai ateina aštuoniolikmetė mergšė ir daro su žmogum, ką nori. Bent dabar nebegalėjau grįžti. Reikėjo, kad tas slėgimas nors truputį nuslinktų nuo širdies.

— Pasivaikščiokim, kol tos mergšės išsitrenks, — tepasakiau.

— Jos jau išėjo, — atsakė draugas, ir pasukęs galvą, pamačiau abi einančias keliu.

Ir mes ir jos ėjom į vieną pusę. Tik jos ėjo keliu, o mes ežia, kiek į vieną šoną. Bet ežia ėjo įkypai ir toliau įbėgo į tą patį kelią. Man atėjo noras susitikti su jom akis į akį ir pamatyti, kas jos. Jeigu jos ėjo į tą pusę, prieš akis buvo kelių kilometrų platumo miškas, ir mes galėjom turėti laiko išikalbėti ir išsikalbėti. Nežinojau, ką joms sakysiu, bet žinojau turįs kalbėti taip, kad į tą pusę jos nebeuorėtų rodytis. Tą pasakiau draugui.

— Gerai. Mes būsim komjaunuoliai. Gera bus kalbos pradžia, — tas nusijuokė.

— Bet jos gali visus apylinkės komjaunuolius pažinti. Ypač pašmatnesnius.

— Na, mes iš Kauno. Atvažiavom pasidairyti po ūkininkus, kodėl jie kratosi sovietinių mokesčių. Gerai?

Jam išradingumo niekada netrūko, ir mes sutarėm ir taikėm taip, kad nueitumėm į kelią vienu metu.

Ežia vis artėjo į kelią, o jiedv ėjo gana skubėdamos, bet mums nebuvo sunku suderinti žingsnius taip, kad į kelią išėjom vos tik ketletą žingsnių prieky. Ėjom prieky, o draugas atsisuko sykį, atsisuko kitą ir sustojo.

— Atleiskite, drauge, aš jus būsiu kur nors matęs? — prašneko į abi iš karto. Bent man taip atrodė, kad į abi.

Jos pažiūrėjo kiek nustebusios. Gal todėl, kad čia pat buvo miškas, o jos žmonės tą dieną tikrai nemaža grasinimų buvo prikalbėjusios, bet draugo jos nebuvo niekur mačiusios.

— Ar nebuvo Kaune komjaunimo organizatorių kursuose? — tas paklausė.

Taip, jos ten buvusios.

— Matot. Ir aš buvau. Ne ištais, bet daug kartų buvau su reikalais užbėgęs. Gražius veidus ilgai atsimeni. Kartais net gailėtis ima, kad tiek daug reikia atiduoti mūsų socialistinės tėvynės statybai, jog nebelieka laiko nei meilei. Juk dabar pirmas pavasaris, kada esame

KOTRYNA GRIGAITYTE

VYŠNIOMS ŽYDINT

*Atėjai kaip pavasario vėjas
Paliesdamas iš tolo mane.
Kai parkuose vyšnios žydėjo,
Siūbavo, klegėjo minia.*

*Kokia žvaigždė tau kelią parodė
Iš anapus baltųjų kalnų?
Nusidažė alėjos ir sodai
Tavųjų akių melsvumu.*

*Menkutį gyvenimą savo
Tau ant delno kaip žaislą dedu.
Varpai skambina "Angelas Dievo",
Gęsta saulė anapus kalnų.*

GYVENIMAS

*Gyvenimas nubėga
Nežinomu keliu:
Per žiedlapius, per sniegą
Pavyt jo negaliu . . .*

*Patvinę laiko upės
Iš keturių šalių:
Drugelis aš nutupęs
Po žiedeliu trapiu . . .*

Poetė Kotryna Grigaitytė-Graudušienė, Newark, N. Y.

Poet Catherine Grigaitytė-Graudušienė, Newark, N. J.

V. Maželio foto

laisvi nuo visų religinių prietarų. Ar ne?

Jis kalba ir kalba kaip didžiausias komunistas. Jos irgi gyvai jam pritaria. Ir smagios, kad nereikės vienom eiti per mišką. Joms reikia spėti į traukinį, bet ir mes, pasirodo, skubą į tą patį traukinį, tik jos važiuoja arčiau. O gal galėtumėm ir mes ten sustoti. Partijon su pranešimais jos teeisiančios rytoj po pietų. Pasisekė sutaupyti vieną dieną. Mums sunkiau. Reikia jau rytoj rytą būti tarnyboj, bet mes gal galėtumėm pagauti kokį traukinį po dvyliktos. O jos galvoja, kad galėtumėm išvykti ir anksti rytą arba prieš pietus: niekas į mūsų tokį nedidelį pasivėlinimą rimtai nežiūrėsias. Kada grįši iš provincijos, niekada tikrai negali pasakyti. Žinoma, kad galėjo atsitikti visokių atsitikimų. O Kaune dabar irgi yra įdomių dalykų. Gal jos galėtų rytoj išsiprašyti: visi ten nuvažiuotumėm. To jos negalinčios pasakyti, nes grįžtančios nedaug pelniusios. Baisus kraštas! Baisūs žmonės!

— Nieko, mes juos vieną dieną paimsime striukai, viena ranka už ragų, kita už uodegos ir vienu spustelėjimu pasuksim į tikrą kelią, — karštai graso draugas plačiai užsimodamas rankom.

Jis kalba ir kalba, o mergaitės laimingos ir jo kalba ir juo patim. Abiem net akys dega. Ir mane patį kartais ima noras tikėti jį seniai pasukus komunistų pusėn, tik mane vis už nosies vedžiojus.

— Kodėl draugas toks tylus? — staiga paklausė toji pati juodukė, kurią čia matėm prie traukinio.

— O! jis pavargęs. Visą savaitę kalbėjo kaimuose ir kalbėjo, — užšoko draugas. — Kad jūs tik išgirstumėt, kaip puikiai jis kalba. Syki pasiklausęs, gali mirti, vistiek nieko geresnio neišgirsi. Palaukit

tik, kai susėsime į traukinį. Jeigu po penkių minučių jūs nenorėsite atiduoti viską, ką turite, aš nebūsiu aš, nes tokių priešakinių vyrų, kaip jis, mūsų tarybinis kraštas tikrai nedaug teturi. Ir aš galiu atiduoti savo mažą galvą už tris senas kapeikas, kad su savo gabumais ir nuostabia iškalba vieną dieną jis nepasieks pačių partijos viršūnių.

Tie tušti jo žodžiai mane nusmelkė. Aš visą laiką galvojau, kokia prasmė mums čia kartu su jom vilktis. Bet mintis šovė į galvą staiga ir nebuvo kada jos svarstyti. Aš pažiūrėjau į pušų viršūnes.

— Aš noriu kalbėti, — pasakiau.

— Medžiams? — nusijuokė draugas.

— Medžiai kartais geriau išklauso ir geriau supranta.

Aš visiškai nesijuokiau ir laikiau rankas kišenėse. Mergaitės žiūrėjo ir šypsojosi. Ir šiandien nežinau, ko tą akimirksnį iš manęs laukė, bet šypsojosi su tam tikru pietizmu.

— Padėkit rankinukus ir paltus čia, parodžiau pušies pašaknį.

— Kam? — abi balsu paklausė.

— Aš negaliu kalbėti žmonėms apie grožybę, kai matau, kad rankas jiems slegia sunkumas.

— Bet mums nesunku.

— Man sunku, — greitai atsakiau. Dabar galėjau ir šypsotis.

Draugas greitai surinko iš jų rankų paltus ir rankinukus ir padėjo prie pušies. Jis nustojo būti paslaugus. Dabar abi stovėjo plonomis sunkelėmis. Prieš tai mane ėmė baimė, kad kuri nors rankinuke gali turėti pistoletą, o žmogaus užmušti aš nenorėjau.

— Prašau nusivilkti sukneles, — tęsiau.

— Kam tie juokai? — labai nustebusi ir labai rimtai atsiliepė nešnekoji.

— Aš nesijuokiu. Aš tik noriu kal-

bėti grynai gamtai, nepridengtai jokių prietarų.

Jos pažiūrėjo viena į kita ir į draugą, lyg prašydamos patarimo ar užtarimo.

— Verčiau klausykite, jis niekada nejuokauja, — labai ramiai tas paaiškino.

— Paskubėkit, — pridėjau.

— Jūs, bepročiai! — sušuko abi.

Jos buvo supykusios ir negalvojo, kad kas visame krašte galėtų drįsti taip joms šnekėti.

Tada palengva išsitraukiau pistoletą ir pasakiau:

— Aš daugiau nebesakysiu nė vieno žodžio. Neklausysit, užmušiu.

O pats galvoju: velnią tu užmuši, ne jas.

— Ką jūs mums darysit? — vėl prašneko tylioji, o ta, kuri įsakymus davinėjo, jau drebėjo ir negalėjo pasakyti žodžio.

— žinokit, kad mes ne bolševikai, bet džentelmenai. Renktis!

Pakėliau pistoletą, ir jos ėmė vieną po kito drabužius mesti žemėn.

— Ir batukus, ir kojines, — pridėjau, kai sustojo baigti rengtis. — Reikia, kad visu kūnu pajustumėt niekinamos žemės šventumą.

Nusiavė ir kojas. Abi stovėjo, kaip šiandien pasaulin atėjusios. Viena lieknutė, kita pilna, bet sunku pasakyti, kuri labiau vylioji. Lieknoji greitai žvalgėsi į vieną ir kitą ir kažin ką galvojo, o pilnoji verkė. Nežinau, ką galvojo draugas, bet prieš mane tebuvo du nelaimingi žmonės, kurių buvo taip gaila, jog turėjau įtempti visas valios jė-

gas, kad nenumočiau ranka ir nenueičiau per mišką.

— Surink visus drabužius į vieną krūvą, — pasakiau draugui.

— Ir paltus? — tas paklausė.

— Ir paltus ir batus. Ar įlipsi į tą pušį, — parodžiau storą, augštą išbėginę.

Draugas pažiūrėjo užvertęs galvą.

— Ne. Į tą įlipsiu, — parodė kitą, plonesnę, bet taip pat pakankamai augštą.

— Įnešk į viršūnę ir gerai pririšk.

Jis susikimšo viską į vieną sukneinę, kaip į maišą, kojineis perrišo, užsikabino ant nugaros ir ėmė lipti. Iš pradžių ėjo sunkiai, bet kai pasiekė šakeles, nors ir mažytes ir nudžiuvusias, ėjo augštin kaip katė. Pirmoji suprato pilnoji. Pilnumas, turbūt, visada arčiau ūkiško galvojimo.

— O Jėzau Marija, — sušnibžlėjo, kai draugas rišo drabužius viršūnėj.

Juodoji nesakė nieko, tik nuleisdama akių žiūrėjo į draugą, jau besileidžiantį žemyn. Jis išlipo apdraskytais drabužiais ir viena kruvina ranka, bet smagus.

— Ar nesakiau, kad jis gerai kalba, — prašneko dulkindamasis kelnes.

— Kur mus dabar dėsitė? — prašneko lieknoji.

— Niekur, — trumpai atsakiau.

— Mes neliksim. Kur eisite jūs, eisim ir mes! — ji vėl buvo drąsi.

— Niekur neisit. Žengsit nors žingsnį iš paskos, šausiu. Žmogaus užmušti negaliu, bet žmonių žudiką galiu. Ir daugiau tam krašte nepa-

sirodykit. Kaip iš čia išeisit, jūsų reikalas, bet jei sugrįšit, galite tikėti, kad sugrįšim ir mes, o tada bus blogiau: gyvos tikrai neišeisit. Verčiau pagalvokit ir visiškai meskit tą amatą. Visi žmonės yra žmonės ir visi nori gyventi taip pat, kaip ir jūs. Tik tą mažą tiesą supraskit ir nieko daugiau nereikės.

Nusisukom ir nuėjom. Draugas dar kelis kartus atsigrižo sakydamas, jog gaila esą tokių išsirusių uogų palikti neapskintų, bet aš net šnekėti negalėjau. Tikrai jaučiausi, lyg būčiau užmušęs žmogų, o gal dar blogiau, bet ir buvo smagu, nes buvau tikras, kad jos daugiau čia nebesugrįš. Ir nesugrižo. Bent ligi pradžios karo nesugrižo, nors dar buvo laiko apie keturias savaites. Ir drabužių nepasiėmė. Juos vaikai pamatė ir išmetė jau gerokai po vidurvasario, tik niekas negalėjo atspėti kieno jie. Paskum, kai sužinojo teisybę, visiems buvo skanaus juoko. O ją pačią, matai, kur sutikau. Baisiai norėjau pasikalbėti akis akin. Gal visos kvailystės iš galvos bus išgaravusios, kad jau šioj pusėj. Šiaip juk puiki mergaitė. Kažin, kad grįždamas toj stotelėj išlipčiau? — valandėlę patylėjęs pridėjo.

— Verčiau nemalonius praeities dalykus praeičiai ir palik, — pasakiau, bet jaunuolis žiūrėjo į kalnų viršūnes ir šypsojosi.

Kalnuose išsiskyrėm. Jis norėjo pamatyti daugelį dalykų, o aš norėjau pailsėti, pabūti kurio milžino pakuoj, o mintimis praskriesti jų viršūnėmis. Čia taip aiškiai jauti, kaip auga ir bręsta mintys, lyg spengianti tyluma būtų tavo paties dvasios veidrodys.

Šešetą valandų pasišnekėjęs su kalnais ir pats su savimi, grįžau į traukinį, bet savo jaunuolio niekur nemačiau, nors ir buvom susitarę susitikti. Galvojau, jį per toli kur nuklydus ir nebesuspėjus atgal. Kalnai, kaip marios, greitai nutraukia tolyn, ir tą tolumą tesupranti tik grįždamas. Grįžau vienas, o jaunuolį radau toj pat stotelėj, kur buvo matęs mergaites. Ir su smagiom naujienom. Juodukės nesutikęs, bet matęs blondinę. Tikriau ji pirmoji pamačiusi jį ir priėjusi. Ji pati esanti rumunė, o juodukė šiandien išvažiavusi, bet baisiai norėtų pati su juo susitikti. Ji neseniai priėmusi katalikybę ir stojanti į vienuolyną. O iš komunizmo ligos visiškai išgijusi. Ji tokių dalykų mačiusi, kad esanti sukręsta ligi dvasios gelmių. Ir va dėl to jam dar labiau norisi su ja susitikti, bet kartu esanti ir sarmata. Daugiau negu sarmata. Jis vėl jačiasi, lyg tada miške būtų ją nužudęs. Norėtų, kad kelią suradęs žmogus, apie jį blogai negalvotų. Kaip ten bebūtų, bet esmėj tada juk buvo žmogaus įžeidimas, ir jis norėtų atsiprašyti.

— Bet dabar ji prisikėlė, — pastebėjau, ir ilgai dar kalbėjom apie didelį žmogaus dvasios diapazoną ir kaip nuostabiai tas pats žmogus išsiekia nuo žemiausio puolimo ligi aukščiausių šventumo viršūnių.

Po dviejų dienų jaunuolis atlėkė pas mane apsirengęs ir pasipustęs, švytinčiu veidu. Jis gavęs laiškutį ir važiuojąs pasimatyti su ta juoduke.

— Važiuojam, — kvietė kartu. — Gal susipažinsi ne su eiliniu žmogum.

Bet aš turėjau kitų darbų ir nevažiavau.

Jaunuolis negrižo nei kitą dieną, nei dar kitą. Kai praėjo savaitė, pranešėm karo policijai, bet ir toji

AMERIKOS LIETUVIAI LIETUVOS LAISVĖS KOVOJE

DR. J. J. BIELSKIS, Los Angeles, Calif.

(Tęsinys iš vasario mėn. numerio)

Su Smetona tarp karo belaisvių.

Užsibaigus Šveicarijoje mūsų konferencijoms, pradėjom skirstytis pavestomis pareigomis ir jas vykdyti. Mūsų šveicarijoje buvo pavesta sudaryti bendrą komitetą, į kurį vėliau turėjo atvykti Amerikoje ir Rusijoje gyvenančių lietuvių atstovai. Šis komitetas turėjo užimti vietą, kurią buvo pasisavinęs "Generalinis Komitetas", sudarytas iš sulenkėjusių Lietuvos dvarininkų ir dirbęs lenkų įtakoje ir vien tik jų naudai. Apie šio mūsų bendro komiteto veiklą vėliau teks plačiau pakalbėti.

Vilniečiams — Smetonai, Kairiui ir Šauliui — sugrįžus į Vokietiją, Bartuška su Prapuoleniu išvyko į Romą, o Karuža su Yču nuvyko į Paryžių. Po kelių dienų gavau iš Vokietijos ambasadoriaus Rombergo laišką, kviečiantį nedelsiant atvykti pas jį. Nuvykus man į Berną, pranešė, kad leidimas grįžti į Vokietiją man duodamas ir patariama tuoj vykti, nes vilniečiai manęs laukia Mullheime, iš kur galėsime vykti karo belaisvių lankyti.

Šveicariją palikau liepos 13 d. Atvykęs į Mullheimą dar radau ne tik vilniečius, bet taip pat dr. Stėputaitį ir dr. Gaigalaitį - Prūsijos parlamento atstovus. Vokiečiai mus gražiai sutiko, pavaišino ir valdiška jachta Reino upe papludė ir parodė kai kurias senoviškas pakrančių pilis.

Netrukus mudu su A. Smetona išvykom lankyti karo belaisvių stovyklų, o inž. S. Kairys su dr. J. Šauliu pasiliko Berlyne, kur jiedu turėjo atlikti daug reikalų su Vokietijos vyriausybe ir kaip galima daugiau išgauti lengvatų Lietuvai.

Mudviejų su Smetona tikslas buvo padėti vokiečiams atskirti lietuvių nuo kitų karo belaisvių. Mat, Vokietijos vyriausybė sutiko patenkinti Amerikos lietuvių delegatų prašymą, kaip galima labiau lietuvių belaisvius koncentruoti į vien jiems skirtas stovyklas ir tuo palengvinti jiems teikti pagalbą. Prieš tai lietuvių buvo tarp prancūzų, anglų ir, žinoma, daugiausia tarp rusų karo belaisvių. Jie buvo išsklaidyti po įvairias plačias išblaškytas stovyklas. Jose buvo ne vien kariai belaisviai, bet taip pat ir daug civilių, ypač inteligentų, kuriuos rusai buvo suvarę fronto apkasuose dirbti ir kuriuos vėliau vokiečiai paėmė nelaisvėn.

Atvykus mudviem su Smetona į stovyklą, komendantas, mus sutikęs, aprodė savo įstaigą, o vėliau nuvedė prie išrikiuotų belaisvių. Mudu, praeidami pro rikiuotes, kiekvieną stovintį užkalbinom lietuviškai. Kuris atsiliepė, turėjo iš rikiuotės išeiti į priešakį. Tokią procedūrą pakartojom įvairiose stovyklose. Tokiu būdu lietuviai buvo atrinkti ir išvežti į jiems skirtą stovyklą. Per

tesužinojo tik tiek, kad aprašytos išvaizdos jaunuolis gėrė kavą vieno miestelio, kurin ir važiavo, kavinėje su dviem moterim ir dviem vyrais, paskui susėdė į pilkos spalvos automobilį ir išvažiavė. Daugiau jo kių pėdsakų nei mergaičių, nei jaunuolio niekur nepavyko užtikti.

kelias dienas mudu aplankėm nemažai stovyklų ir atrinkom daug vargšų lietuvių.

Atrenkant lietuvių įvairiose karo belaisvių stovyklose, pasitaikė užtikti nemaža ir Lietuvos žydėlių. Jie irgi stengėsi lietuviškai atsiliepti ir prašė juos prie lietuvių priskirti. Jie labai dėkojo, kai jiems buvo leista kartu su lietuviais gygiuoti.

Vokietijos vyriausybė vėliau sutiko leisti mūsų Komiteto Šveicarijoje atstovui kan. A. Steponaičiui lankyti belaisvius ir teikti jiems galimą pagalbą. Suprantama, tai buvo sunkus, vargingas ir varžtais apsuptys darbas. Gerbiamas kanauninkas bent dalinai tuos varžtus nugalėjo ir kelis kartus nuvežė vargšams belaisviams materialinę ir dvasinę pagalbą. Jo žiniomis, tokių belaisvių surasta virš keliolikos tūkstančių. Amerikos lietuvių gausios ir duosnios aukos suteikė galimybės paripinti tiems belaisviams materialinę pagalbą.

Pirmas ir paskutinis mano pasimatymas su Vydūnu.

Liepos 18 d. vilniečiai apleido Berlyną ir grįžo Lietuvon, o sekančią dieną aš išvykau Danijon. Prieš pat vilniečiams išvykstant, į mūsų viešbutį su vizitu atėjo garbingas svečias - Vydūnas. Tai buvo mūsų visų išpuodingas ir jaudinantis susitikimas su tuo didžiu, tautai nusipelnusiu ir plačiai pagarsėjusiu rašytoju, tautos darbuotoju. Kadangi vilniečiams teko tuoj išvykti, todėl po trumpo pasikalbėjimo su jais atsisveikinom ir pasikeitėm nuoširdžiais linkėjimais artimoj ateity pasimatyti laisvoje Lietuvoje.

Aš dar visai dienai buvau likęs Berlyne, todėl turėjau didelės garbės ir nepaprasto malonumo su Vydūnu ilgiau pasikalbėti. Daug apie jį ir jo raštus buvau skaitęs, bet asmeniškai - tai buvo mano pirmas, na, ir paskutinis pasimatymas su tuo nepaprastu ir garsiu lietuviu. Be kitų dalykų, mudu jungė bent vienoje srity ta pati laikysena: abu buvom vegetarai. Suprantama, laikui bėgant, aplinkybės mane priverstė keisti dietą. Bet Vydūnas visą savo gyvenimą išbuvo grynų vegetaru - mėsos niekuomet nevalgė, o maitinos tik daržovėmis, vaisiais ir riešutais.

Vydūnas - tai jo "plunksnos vardas", slapyvardis. Vilius Storasta buvo tikroji to Mažosios Lietuvos rašytojo, filosofo ir darbuotojo pavardė. Jis gimė ir beveik visą savo gyvenimą darbavosi Mažojoje Lietuvoje. Jei tenykščiai lietuviai bent dalinai atlaikė sistemingus vokietinimo antpuolius, tai daliniai tik per Vydūno pastangas stiprinti ir palaikyti ten lietuviybę. Vydūnas domėjosi visomis gyvenimo sritimis ir apie jas rašė gausiose ir turiningose savo knygose. Tikybos srity jis buvo susidomėjęs teosofija.

Vydūnas gyvai domėjosi Amerikos lietuvių veikla Lietuvos laisvinimo darbe. Mudviejų pasikalbėjimo metu jis pakartotinai reiškė įsitikinimą, jog Lietuva bus laisva. Lygiai kaip ir savo knygoje "Amžinoji Ugnis", (parašyta 1913 m.) jis pranašavo, jog už 500 metų nuo paskutiniojo Krivių Krivaičio mirties (1414) Lietuva vėl taps laisva.

Jis gėrėjosi Amerikos lietuvių susirūpinimu dėl Lietuvos likimo ir

įrodinėjo, kad Amerikos lietuvių veikla gali pagreitinti Lietuvai laisvę, nes tuo laiku pačioje Lietuvoje ir kitur esantiems lietuviams tokia veikla buvo labai ribota, kitiems visai neįmanoma.

Vydūnas mirė Vokietijoje 1953 m. kovo 21 d., išgyvenęs 85 metus.

Į Daniją.

Palikęs Vokietiją, liepos 19 d. pasiekiau Danijos sostinę Kopenhagą. Čia atvyko ir J. Aukštuolis iš Stockholmo, kur kartu su J. Savickiu turėjom visą eilę konferencijų. Jiedu nekantriai kvotė mane apie Lietuvos padėtį, apie buvusias mūsų konferencijas Šveicarijoje, apie nutarimus, veiklos gaires, ateities perspektyvas, tautos veikėjų nuotaiką ir tt. Jiedu nudžiugo ir giliai atsiduso, patyrę išsamius konferencijų svarstymus, reikšmingus nutarimus ir praktiškus nuostatus šiems nutarimams įgyvendinti. Daug kas paaiškėjo, kaip nustatyti tolimesnės ir pozityvesnės judviejų veiklos politiką. Savickis ypač nudžiugo, sužinojęs apie mūsų pavykusias pastangas bent dalinai atskirti lietuvių karo belaisvius Vokietijoje nuo kitų svetimšalių ir juos sukoncentruoti atskirose stovyklose. Jis buvo labai susirūpinęs belaisvių likimu ir gaudinosi negalėjęs daugiau kuo jiems pagelbėti, kai jie buvo išsklaidyti įvairiose stovyklose. Savickis rūpinosi belaisviais, esančiais arčiau Danijos, o kan. Steponaitis - arčiau Šveicarijos.

Atgal namo.

Išvykęs iš Danijos liepos 27 d., plaukiau tiesiog namo ir rugpiūčio 9 d. pasiekiau New Yorką. Uoste mane sutiko kan. F. Kemešis, kun. J. Dobužis, kun. dr. Augustaitis, kun. Švagždys ir burys kitų darbuotojų. Iš jų patyriau, kad buvęs mano kelionės draugas kun. dr. Bartuška irgi tą pačią dieną grįžtas iš Romos. Atrodė, lyg susitarę, kad grįžom tą pačią dieną, nors apie vienas kitą nieko nežinojom nuo to laiko, kai persiskyrėm Šveicarijoje.

New Yorko didžiosios spaudos atstovai, gavę iš mudviejų žinių, plačiai aprašė mudviejų patyrimus ir nušvietė Lietuvos padėtį. Ypač "New York Times" tam paskyrė daug vietos ir smulkiau aprašė mudviejų pareiškimus. Nepagailėjo vietos net lenkams taikomiems apkaltinimams už jų nežmonišką elgesį, už nelaimių ir nelaimingųjų išnaudojimą saviems politiniams tikslams. Mudu atpasakojom, kaip lenkų komitetai rinko aukas, prisidengdami karo nuskriaustųjų lietuvių šelpimo vardu, bet surinktus pinigų per savo agentus naudojo ne vargšams šelpti, o vartyti lenkinimo ir, bendrai, politinei propagandai.

Lenkų vadai Amerikoje bandė raguoti į anuos New Yorko spaudoje aprašytus apkaltinimus. Jie stengėsi įrodyti, kad kai kurios sumos iš jų fondų buvo siunčiamos šalpos reikalams Lietuvoje. Bet jų laišku, siųsti laikraščiams, davė mudviem progą dar daugiau faktų patiekti ir parašyti apie jų nežmonišką elgesį.

Tenka pastebėti, kad "New York Times" laikraštis visuomet rodė daug palankumo Lietuvos reikalams, visai nešykštėdamas plačiau parašyti apie Lietuvą. Pvz., mano knygutė "Do You Feel The Draft?" ištiesai persispausdino savo leidžiamame "The Current History Magazine" (1918 m. kovo mėn.) ir redakcija dar nuo savęs pridėjo ilgąą veidmąjį straipsnį antrašte "The Tragedy of the Lithuanians", drauge at-

spausdindamas ir istorinės Lietuvos žemėlapi.

Delegatų veiklos Europoje pasėkos.

Amerikos lietuvių delegatų kelionė į Lietuvą ir bendrai po Europą I Pasaulinio Karo metu davė daug teigiamų pasėkų. Sutrauktai šias pasėkas galima taip įvertinti: tautos vadai ir šiaip jau darbuotojai Lietuvoje patyrė iš delegatų, jog Amerikos lietuviai ne tik gyvai susidomėjo Lietuvos likimu, bet taip pat padėjo visas įmanomas pastangas teikti Lietuvai skubotą ekonominę pagalbą. Taip pat jie rimtai organizavo savo jėgas politinei veiklai, kurios svarbiausias tikslas buvo atgavimas laisvės Lietuvai. Tokios žinios, be abejoj, pridavė Lietuvos žmonėms, okupantų apsuptiems, daugiau drąsos ir ištvermingumo varyti savo šalies laisvinimo darbą.

Delegatų rūpesčiu okupantų vyriausybė suteikė Lietuvai kai kurių lengvatų, leido Lietuvos atstovams vykti į konferenciją Šveicarijoje ir sudarė galimybių ir lengvesnių sąlygų teikti pašalpą karo belaisviams.

Delegatams dalyvaujant konferencijose Skandinavijoje ir Šveicarijoje, aptarti patys svarbieji Lietuvos reikalai, tiek šalpos, tiek politiniai, perorganizuoti komitetai, sudarytos

(Perkelta į 18 psl.)

Žvilgsnis į naujas knygas

R. Spalis, ANT RIBOS, apysaka, 482 psl., išleido Tremtis, 1954 m., Memmingen, Vokietija.

Rašytojas Spalis nebereikia pristatyti skaitančiai visuomenei. Mes jį gerai jau pažįstame iš ankstyvesnių jo knygų. Dabar jis vėl pasirodė su didelės apimties apysaka, kurioje vaizduojamas gimnazijos mokinių gyvenimas nepriklausomoje Lietuvoje. Autorius puikiai pažįsta mokinių psichiką ir visai vykusiai narpioja įvairias jų gyvenimo situacijas. Vaizduojamieji mokiniai išgyvena brendimo periodą, arba yra priėję tą ribą, kuri skiria suaugusį nuo nesuaugusio, todėl iš čia paimtas ir knygos vardas.

Ši knyga bus malonu skaityti visiems tiems, kurie norės dar kartą išgyventi ir prisiminti savo mokiniškus laikus Lietuvos gimnazijose. O kas iš jaunosios mūsų kartos yra mokėsis tik svetimuose kraštuose, tam ši knyga duos progos pažinti, kaip atrodė mokinių gyvenimas nepriklausomos Lietuvos gimnazijose. Skaitytojai bus dėkingi autoriui, sumaniai atskleidusiam pačią įdomiausią mokiniško gyvenimo dalį.

Xerxes

Nelė Mazalaitė, SAULĖS TAKAS, 418 psl., Lietuviškos knygos klubo leidinys, 1954 m., Chicago, JAV.

Tai aštuntoji autorės knyga ir pati didžiausioji. Ji būtų galima pavadinti mergaitės išgyvenimų romanu, kuriame įtikinamai išsiskleidžia įvairių personažų charakteriai. Pro skaitytojo akis praeina šimtai vaizdų ir situacijų, kuriose su nuostabia jėga iškyla didelė moteriškos širdies meilė ir apsiylimas, liūdesys ir džiaugsmas... Ir visa tai atvaizduota su mazalaitišku nuoširdumu. Kas mėgsta Mazalaitės stilių, tas ir šią knygą skaitys su pasigerėjimu, ypač, kad ji yra bene pats geriausias šio žanro autorės kūrinys.

Lietuviškuose Baruose

Poetė K. Grigaitytė, Newark, N. J., mini 25 m. savo kūrybos sukaktį ir išleidžia naują eilėraščių rinkinį.

Prof. J. Žilevičius, Elizabeth, N. J., minėjo 25 metų vargonininkavimo sukaktį.

F. Kudirka, Los Angeles, Calif., skaitė Lietuvybės Studijų Klubo surengtą paskaitą pavardžių atlietuvinimo klausimu. Koreferentu buvo teisininkas V. Kazlauskas.

Dr. A. Šapoka, Toronto, Ont., istorikas ir dabartinis "Tėviškės Žiburių" redaktorius, parašė naują veikalą "Vilnius Lietuvos gyvenime", kuriame iškeliami nauji ir įdomūs istoriniai faktai.

Z. Smolskaitė-Orantienė, Toronto, Ont., buvusi Kauno Valst. Teatro baletų artistė, dirba seniausioje ir žymiausioje Kanados Boris Wolkoff Ballet Studio kaip mokytoja ir yra Boris Wolkoff'o pirmoji asistentė.

J. Sližys, Toronto, Ont., dipl. inžinierius, vadovauja Lietuvių Intelektualų Klubui ir kaip Bendruomenės Krašto Valdybos narys dažnai atstovauja lietuviams pas kitataučius.

A. Plukas, Sydney, Australija, veda vietos lietuvių parapijos chorą, kuris savo kalėdinėmis giesmėmis sudomino australiečius katalikus.

M. Šeškus, S. Žukas ir E. Kuras, Newcastle, Australija, vadovauja vietos lietuvių Diskusijų Klubui.

S. Žukas, Newcastle, Australija, dvejus metus studijavęs Kopenhagos muzikos konservatorijoje, pradėjo studijas vietos muzikos konservatorijoje, smuiko klasėje.

R. Misevičiūtė, Canberra, Australija, vadovauja vietos lietuvių tautinių šokių grupei.

Inž. J. Peleniauskas, Geelong, Australija, vadovauja vietos lietuvių namų statybai, kurie statomi talkos būdu.

Zigmas Budrikis, Sydney, Australija, baigė gamtos-matematikos fakultetą Sydneyjaus universitete. Pažymėtina, kad jis gimnaziją baigė jau Australijoje.

V. Pečiunkinaitė-Aleksandravičienė, Adelaide, Australija, baigė odontologiją Adelaidės universitete. Anskčiau ji tą patį dalyką buvo baigusi Hamburgo universitete Vokietijoje.

Gyd. E. Žilinskas, Sydney, Australija, ir jo žmona (Kirytė), išvyko į Ameriką. Kirytė buvo plačiai žinoma Sydneyje kaip taut. šokių grupės vadovė. Drauge su jais išvyko ir gyd. V. Karvelienė su vyru.

Elena Kepalaitė, Melbourne, Australija, išraiškos šokio šokėja, bando savo jėgas tapyboje. Ji pasirodė vietinėje australų meno parodoje su savo Madona, Kompozicija ir Aktas.

Dail. A. Rūkštelė, Adelaide, Australija, metų pabaigoje buvo suruošęs savo kūrinių parodą, išstatydamas joje per 40 darbų.

Dr. A. Maceina, Freiburg i. Br., Vokietija, yra parašęs knygą "Das Geheimnis der Bosheit", kurią ateinantį pavasarį išleids žymioji Herder leidykla.

Prof. G. Necco, Bari, Italija, dažnai rašo italų spaudoje apie dabartinę Lietuvos padėtį. Savo laiku jis buvo italų kalbos lektorius Kaune.

Dail. V. Kasiulis yra atidaręs Paryžiuje savo kūrinių parodą.

Dail. I. Pacevičiūtė, Roma, Italija, kas kart vis labiau ima garsėti savo kūrinių italų menininkų tarpe.

Dr. A. Rukša, Vokietija, iš Muencheno persikėlė į Vasario 16 gimnaziją dėstyti lotynų kalbos.

J. Paplauskas, Auckland, Naujoji Zelandija, vadovauja lietuvių vaikų tautinių šokių grupei.

RYŠKIOSIOS MINTYS

Dr. Vladas Viliamas, New York, N. Y., aktyvus lietuvių katalikų veikėjas, publicistas, atšventęs 50 metų amžiaus sukaktį.

Dr. Vladas Viliamas, New York, N. Y., active member of the Lithuanian Catholic organizations, celebrating his 50th birthday.

Tėvų žemės niekas negali pavaduoti

DR. VL. VILIAMAS, New York, N. Y.

Užkariautojai ir kolonistai žemę vertina turtu. Autochtoninėms tautoms jų žemė yra tautų namai, gyvenimo arena, didysis istorinis palikimas. Ir tai ypač akivaizdu toms tautoms, kurios įstengia natūralų žemėvaizdį perkeisti tautos civilizuotu žemėvaizdžiu.

Prarastos tėvų žemės niekas negali pavaduoti, ir tauta gali reikštis pilnutiniu gyvenimu tik savoje žemėje.

Tauta ir žemė gyvena nuolatinį sąveikos gyvenimą. Ji minta savos žemės dirvoje išaugintu maistu, gaivina jį versmių vandeniui, kvėpuoja jos oru, gyvena savos gamtos prieglobstyje. Savu ruožtu tauta apipavidalina žemę civilizacijos apraiškomis: žemės kultūra, sodybomis, kelių tinklu, kaimais, miesteliais ir miestais, pilimis, kapinynais ir kitais paminklais. Tautos žemės sienų reikia ieškoti ten, kur baigiasi tautos sukurtų civilizacijos apraiškų persvara su kitomis tautomis.

Tautos ir žemės sąveika bei jos santykiai su kaimynais paprastai vyksta amžiais ir jų sąvartoje yra kuriama tautos sąmonė, menas, kultūra, istorija, atsiskleidžia tautos su žeme gyvastingų pynių vyksmas.

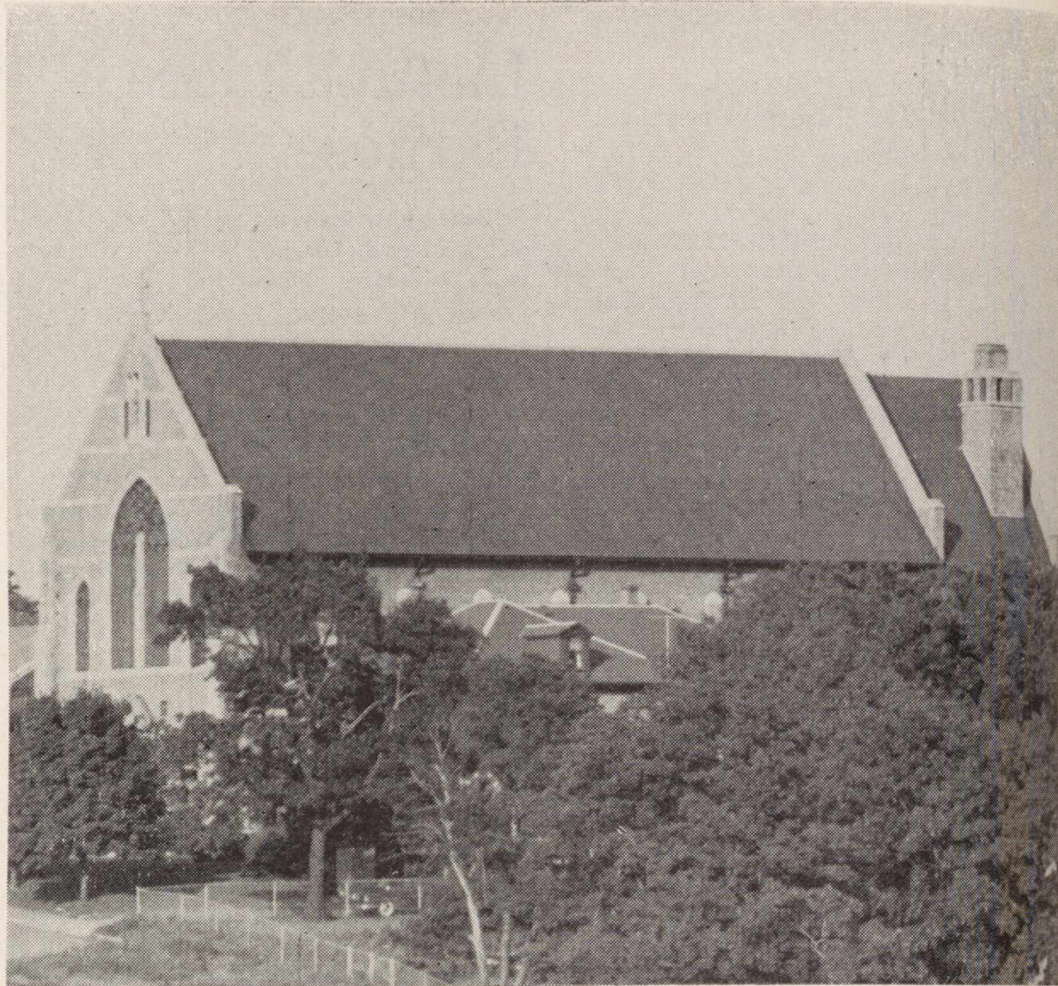
Tauta, atskirta nuo savos žemės, gali tik laikinai testuoti ir tai tik vegetatyvinį gyvenimą. Tai tautos daliai, kuriai gimtoji žemė yra išslydusi iš po kojų, vienintėlė atspirtis lieka tautos kultūrinės vertybės, kurios itin turi būti branginamos ir puoselėjamos.

Aušros Vartų lietuvių parapijos bažnyčios vidus pamaldų metu, Worcester, Mass. Parapijos klebonu yra prel. K. A. Vasys. Plačiau apie jį žiūr. šiame pusl.
Interior of Our Lady of Vilnius R. C. Church in Worcester, Mass. during services. Pastor is Msgr. K. A. Vasys. See this page for more about him.

Prel. K. A. Vasys, Worcester, Mass., vietos Aušros Vartų liet. parapijos klebonas, su vysk. J. J. Wright ir grupe lietuvių seserų iš Chicago, Ill. (Šv. Kazimiero seserų), iš Putnam, Conn. (Šv. Panelės Nek. Prasad.), iš Brockton, Mass. (Jėzaus Nukryž. seserų) bei vietinių, dirbančių jo parapijos mokykloje.

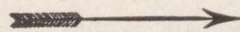
Msgr. K. A. Vasys, Worcester, Mass., pastor of Our Lady of Vilnius Lithuanian R. C. parish, with Bishop J. J. Wright and group of Lithuanian Sisters.

Our Lady of Vilnius R. C. Lithuanian Church in Worcester, Mass.
Aušros Vartų lietuvių parapijos bažnyčia, Worcester, Mass.

Prel. K. A. Vasys

Ne vienas kultūriniame, visuomeniniame ar lietuviybės palaikymo darbe greit pavargsta, traukiasi po metų kitų iš darbo baro, ir jų vardai lietuviškame gyvenime nebeįgirstami. Priešingai yra su prelatu Konstantinu A. Vasiu, kuris nuo

Prel. K. A. Vasys, Worcester, Mass., vietos Aušros Vartų liet. parapijos klebonas, su vysk. J. J. Wright ir Jėzaus Nuk. vienuolyno motina lietuve seserim M. Anunciata iš Brockton, Mass.

Msgr. K. A. Vasys, Worcester, Mass., pastor of the Lith. parish of Our Lady of Vilnius with Bishop J. J. Wright and Sister M. Anunciata, Sister Superior of the Lith. Convent of the Sisters of Jesus Crucified.

Aušros Vartų lietuvių parapijos seserų namai, Worcester, Mass.
Convent of the sisters at Our Lady of Vilnius Church in Worcester, Mass.

1911 m. spalio 30 d., kai pirmą kartą įkėlė koją į Jungtines Amerikos Valstybes, nepasitraukia iš lietuviško gyvenimo: remia Lietuvos vadovimo darbą, dalyvauja lietuvių patriotinėse organizacijose, remia lietuviškas institucijas bei spaudą. Visą laiką Lietuva traukte traukė prel. K. A. Vasį. Savo gimtąją šalį jis aplankė net penketą kartų, dalyvavo ten įvairiose tautinėse ir religinėse iškilmėse. Eilė lietuvių studentų nepriklausomo gyvenimo laikais Lietuvoje yra sulaukusi prel. K. A. Vasio piniginių paramos. Sa-

Kun. J. C. Jutkevičius, Worcester, Mass., Aušros Vartų liet. parapijos vienas iš vikarų, čia gimęs lietuvis, žymus Lietuvos Vyčių veikėjas, su Al Wesey, Great Neck, L. I., N. Y., Lietuvos Vyčių centro valdybos dabartiniu pirmininku.

Rev. J. C. Jutt, Worcester, Mass., one of the assistants at Our Lady of Vilnius Lith. parish. Born in the heart of New England, he is a very active member of Knights of Lithuania national youth organization. Right - Al Wesey, Great Neck, L. I., N. Y., National President of the Knights of Lithuania.

Grupė Aušros Vartų lietuvių parapijos, Worcester, Mass., mergaičių, priėmusių Sutvirtinimo sakramentą, su aukštais dvasiškiais. Iš k. d.: prel. J. F. Reilly, prel. Gannon, vysk. V. Birzys; dešinėje - vysk. J. J. Wright, kleb. prel. K. A. Vasys, prel. P. Juras ir prel. J. J. Ambotas.

Group of Our Lady of Vilnius Lithuanian R. C. parish, Worcester, Mass., young ladies after having received the Sacrament of Confirmation among higher clergy. Left to right: Msgr. J. F. Reilly, Msgr. Gannon, Bishop V. Brizys; at right: Bishop J. J. Wright, parish pastor Msgr. K. A. Vasys, Msgr. Juras and Msgr. J. J. Ambotas.

Prel. K. A. Vasys, Worcester, Mass., (dešinėje) Aušros Vartų lietuvių parapijos klebonas, su miesto burmistru J. F. O'Brien (kalba) ir vysk. J. J. Wright, kai praėjusiais metais jam buvo suruoštas 25 metų klebonavimo pagerbimas.

Msgr. K. A. Vasys, Worcester, Mass. (right), Our Lady of Vilnius parish pastor, with Mayor J. F. O'Brien (speaking) and Bishop J. J. Wright at the reception celebrating the 25th anniversary of Msgr. Vasys at the church.

vo aukomis jis parėmė Telšių ir Vilkaviškio kunigų seminarijas. Nuo pat savo kunigystės pradžios buvo "Motinėlių" draugijos narys. Gi ši draugija sušelpė šimtus augštojo mokslo siekiančios studentijos.

Prel. K. A. Vasio veikla Amerikoje labai šakota. Jis laikraštininkas,

redaktorius, redagavęs dar prieš I Pasaulinį Karą ir jojo metu "Draugą", "Kataliką", "Moksleivį". Aktyvus Amerikos politiniame gyvenime. Tai vienas iš Westfieldo, Mass., ir Worcesterio, Mass., lietuvių organizatorių, pralaužusių pirmuosius ledus į valdiškas vietas tenykščiams lietuviams.

Didelio sumanumo parodęs administraciniame darbe, vadovaudamas liet. parapijoms Westfielde, Mass.,

ir Worcesterio, Mass. Keletą metų vadovavęs Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybei. Visą laiką rėmęs ir remias Lietuvos Vyčių organizacijos veiklą, organizavęs naujas kuopas. Per visą savo gyvenimą Amerikoje ėjęs įvairias pareigas Lietuvių Tautos Taryboje, BALFe, Liet. Darbininkų Sgoje, L. R. K. Federacijoje ir kitur.

Prieš maždaug metus laiko prel. (Perkelta į 18 psl.)

Grupė Aušros Vartų lietuvių parapijos, Worcester, Mass., berniukų, priėmusių Sutvirtinimo sakramentą, su aukštais dvasiškiais, tais pačiais kaip ir kairėje. (Žiūr. nuotraukos parašą kairėje.)

Group of Our Lady of Vilnius parish young men having received the Sacrament of Confirmation with the higher clergy, same as to the left. See picture to the left.

Lietuvių gyvasis paveikslas antikomunistinėje eisenoje, Rochester, N. Y. Plačiau apie Rochesterio lietuvių žiūr. straipsnį šiame puslapy ir kitas nuotraukas. Lithuanian float in anti-Communist parade in Rochester, N. Y. For more about Rochester, N. Y., Lithuanians, see article and pictures on this page.

Rochester, N. Y., Ateitininkų sendraugių kuopos valdyba; sėdi iš k. d.: pirm. Pr. Puidokas, kun. D. Mackevičius ir dr. A. Stankaitis; antroj eilė - Br. Krokys, A. Rage'is ir J. Valiukevičius. Executive board of Ateitis Society, Rochester, N. Y.

Lietuviai antikomunistinėje eisenoje Rochester, N. Y., miesto gatvėse. Prieky, vidury - ALT vietos sk. pirm. P. Norkeliūnas, kairėje - vet. gyd. A. Stankaitis. (Žiūr. kitas nuotraukas iš Rochesterio 14 ir 15 psl.) Lithuanians in the anti-Communist parade in Rochester, N. Y.

ROCHESTERIO LIETUVIAI

Mykolas Ventys, senosios lietuvių kartos veikėjas, sako, kad Rochesterio lietuvių gyvenimas. Ir kaip šiuo metu seniausias Rochesterio lietuvis Juozas Rickis pasakoja, kad kai jis prieš 50 metų iš Pensilvanijos anglų kasyklų atvykęs Rochesterin, radęs 12 lietuvių šeimų ir 12 maišytų su lenkais.

Tais metais jų dvasinius reikalus aptarnavęs kun. Molikaitis, kuris atvykdavo iš Albany, N. Y. lenkų parapijos. Tais pat metais vietos lietuvių šeimos, iš jų 5 maišytos su lenkais.

Žemai, kairėje - Rochesterio, N. Y., radijo valandėlės pranešėjai; iš k. d.: V. Zmuidzinai, P. Armonas (prieky), A. Cie-minis ir H. Žemelis.

Bottom, right - Announcers of the Lith. radio hour in Rochester, N. Y.

tuviai pradėjo rūpintis surasti pastovesnį liet. kunigą ir užmezgė ryšius su kun. K. Urbonavičium-Kmitu. 1905 m., artėjant Velykoms, ruošėsi kun. K. Urbonavičiaus sutikimui ir, anot J. Rickio, kaip čia dabar atrodysią prieš kunigą, neturint organizacijos. Todėl ir įsteigė "Lietuviškos draugystės broliškos pagalbos šv. Petro ir Povilo draugiją". Tai buvo 1905 m. balandžio 2 d. Pradžioj įsirašė 28 nariai, bet kai kun. K. Urbonavičius per pamokslą pagyręs jų draugiją, tada narių skaičius pašokęs iki 74.

1906 m. spalio 14 d. šv. Petro ir Povilo draugijos susirinkime A. Butrimas iškėlė sumanymą organizuoti lietuvių parapiją. Pirmuoju parapijos komiteto pirm. buvo išrinktas Vl. Stankevičius, sekr. J. Rickis.

1909 m. iš Lietuvos atvyko klierikas J. Kasakaitis, kuris 1910 m. pavasarį baigė kun. seminariją ir čia

(Perkelta į 18 psl.)

Iš viršaus žemyn:

Pirmoji nuotrauka - Rochester, N. Y., liet. tautinių šokių grupė su vad. St. Ilgūnu ir muz. P. Armonu.

Antroji nuotrauka - Rochester, N. Y., liet. skautai stovyklauja.

Trečioji nuotrauka - Rochester, N. Y., liet. sporto klubo "Sakalas" orinio žaidėjos su sekcijos vadovu G. Gailiute (kairėje).

Ketvirtoji nuotrauka - Rochester, N. Y., liet. sporto klubo "Sakalas" krepšininkai su vadovu V. Grybausku (kairėje).

Top to bottom:

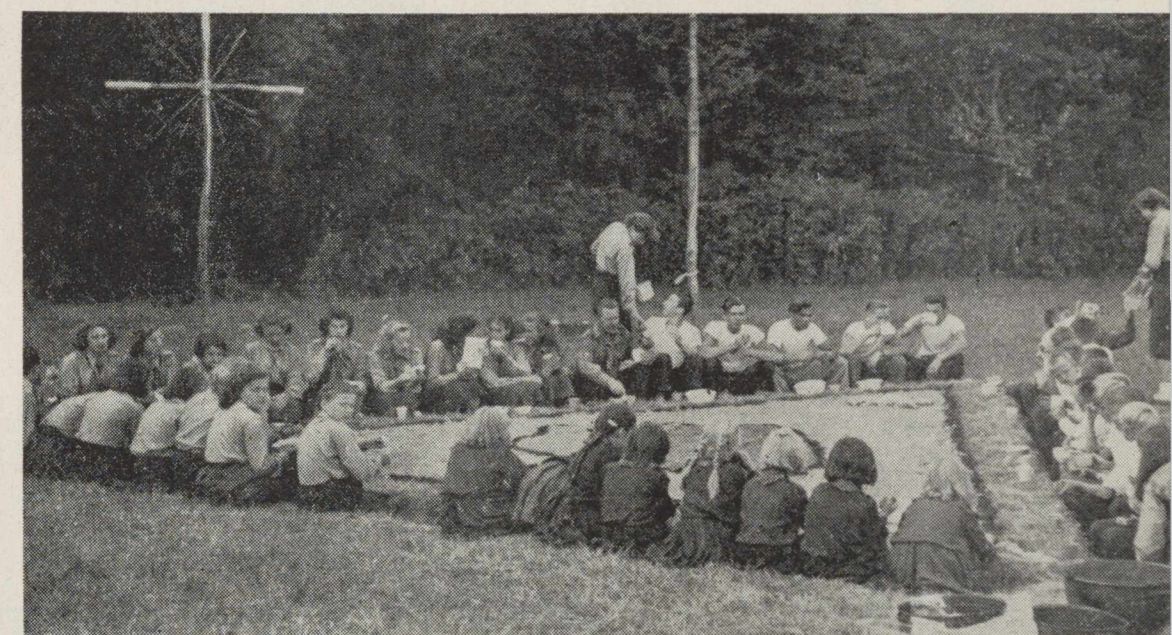
First picture - Rochester, N. Y., Lith. folk dancing group with director St. Ilgūnas and musician P. Armonas.

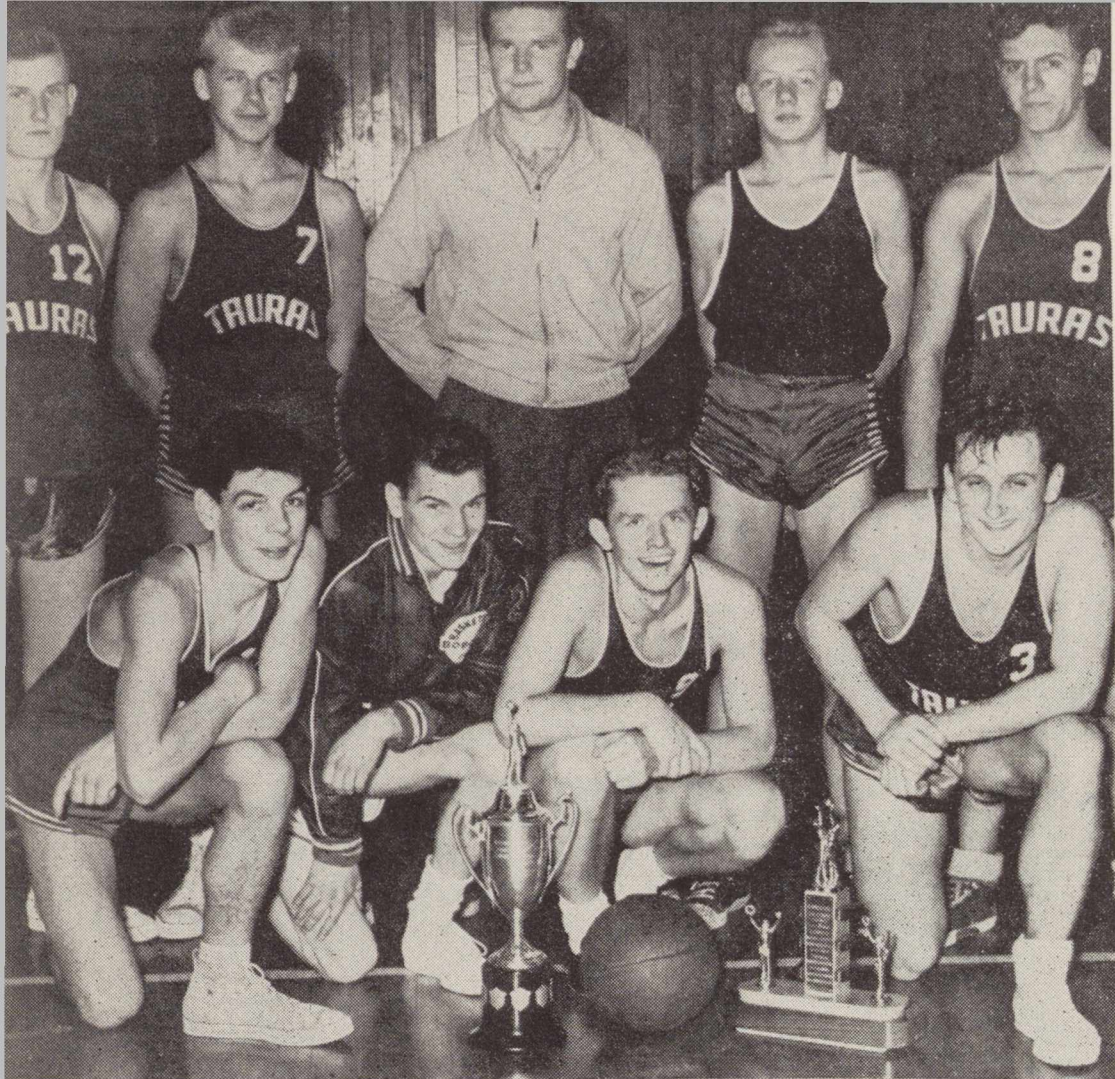
Second picture - Lith. scouts at camp, Rochester, N. Y.

Third picture - Rochester, N. Y., a group of Lith. women members of Sport Club "Sakalas".

Fourth picture - Rochester, N. Y., Lith. Sports Club "Sakalas" young basketball players with leader V. Grybauskas (left).

Rochester, N. Y., Lietuvių choras; pirmoje eilėje iš k. d.: taut. šokių grupės vad. St. Ilgūnas, kun. D. Mackevičius, sol. J. Armonienė, šv. Jurgio vietos liet. parapijos kleb. kun. J. Bakšys, sol. J. Skiparytė, choro vad. P. Armonas ir choro vald. pirm. A. Dziakonas. Lithuanian choir members with prominent local Lithuanians in Rochester, N. Y.

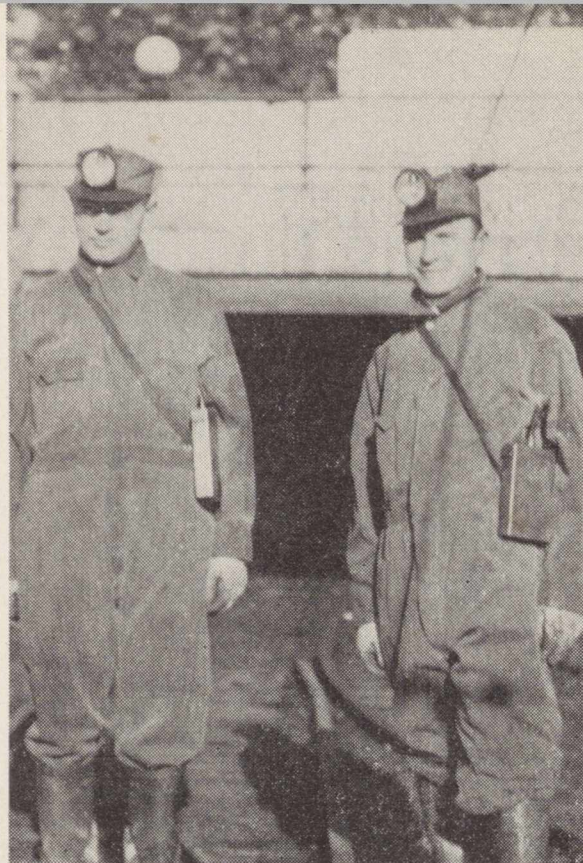
Kanados lietuvių jaunių krepšinio nugalėtojas Montrealio LSK "Taurus"; klūpo iš k. d.: R. Sinius, Širvydas, kom. kap. V. Markevičius ir R. Otto; stovi: V. Šipelis, R. Baltuonis, kom. treneris V. Piečaitis, A. Gražys ir A. Narbutas.

Canadian Lithuanian junior basketball league victor "Taurus" of Montreal.

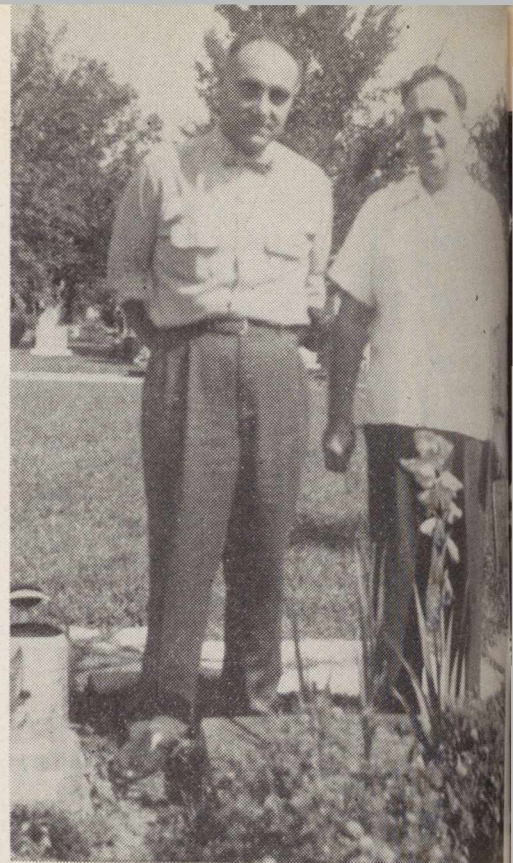
Saulė (kairėje) ir Liucija Šmaižytės, Winnipeg, Man., Kanada, baigusios Winnipeg Daniel McIntire Collegiate Institute 1954 metais. Liucija lanko vietos universitetą ir buvo išrinkta savo fakulteto karaliene.

Saulė (left) and Lucille Šmaižys, Winnipeg, Man., Can.

Kun. P. Mockus, Coaldale, Pa., vietos šv. Jono lietuvių parapijos klebonas, su kan. F. Kapočium, (dešinėje), lanko anglių kasyklas, kai kan. F. Kapočius 1938 m. lankė Amerikos lietuvių kolonijas.

Rev. P. Mockus, Coaldale, Pa., with Very Rev. F. Kapočius, right, visiting coal mines in 1938.

A. Čelkis (kairėje), Anchorage, Alaska, ir jo brolis J. Čelkis, Chicago, Ill., prie savo tėvo kapo šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. A. Čelkis gimęs Amerikoje, gyvenęs Lietuvoje.

A. Čelkis, left, Anchorage, Alaska and his brother J. Čelkis, Chicago, Ill., at their father's grave in St. Casimir's cemetery in Chicago, Ill.

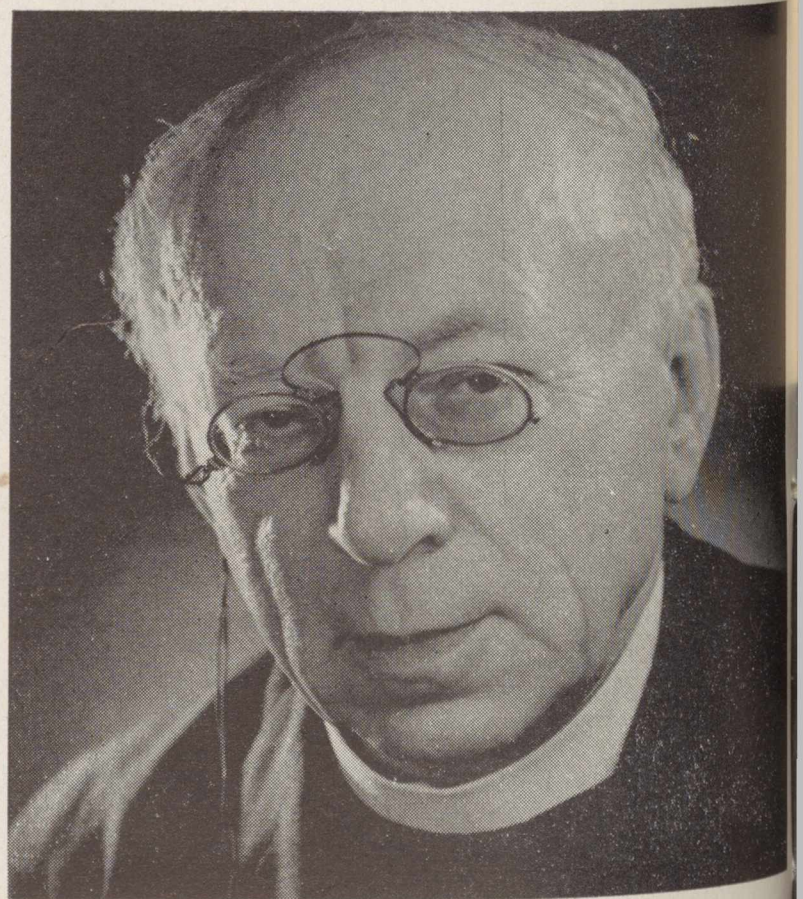

Viršuje - Brisbanės, Australijoje, lietuvių grupė su kun. S. Gaideliu, S.J., ir grupės seniūnu Stankūnu.

Top - Brisbane, Australia, group of Lithuanians with Rev. S. Gaidelis, S.J., and group's elder Stankūnas.

Žemai - ALB Worcesterio, Mass., apyl. valdyba; iš k. d. sėdi: pirm. L. Leknickas, J. Leonaitė ("Amerikos Lietuvio" leidėja) ir J. Bartašius; stovi - Pr. Pauliukonis, Vl. Židžiūnas, V. Dabrila, Pr. Stanelis, V. Macys ir L. Kačinskas.

Bottom - Executive board of the Lith. American Community, Worcester, Mass.

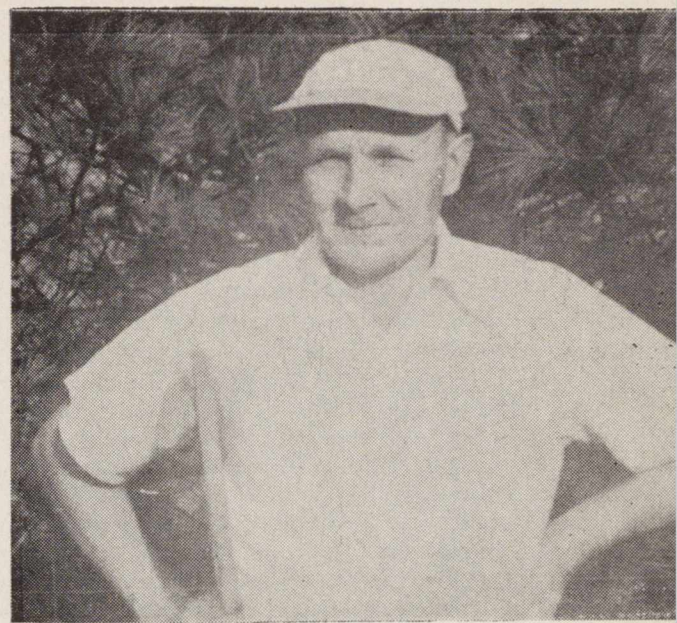

Kan. J. Meškauskas, Brooklyn, N. Y., neseniai paminėjęs 40 metų kunigystės sukaktį Lietuvoje jis aktyviai reiškėsi LKD partijos veikloje profesoriavo Kauno kunigų seminarijoje.

Very Rev. J. Meškauskas, Brooklyn, N. Y., recently celebrated his 40th anniversary in the holy priesthood.

Šeštadieninės mokyklos mokiniai Melbourne, Vic., Australijoje, su mokytojais, stovinčiais paskutinėje eilėje, iš k. d.: Šemienė, Bulokienė, Antanaitis, L. Vacbergas, Krausas, L. Malakūnas, Makulis ir Karpavičius.
Lithuanistics School students in Melbourne, Vic., Australia, with teachers.

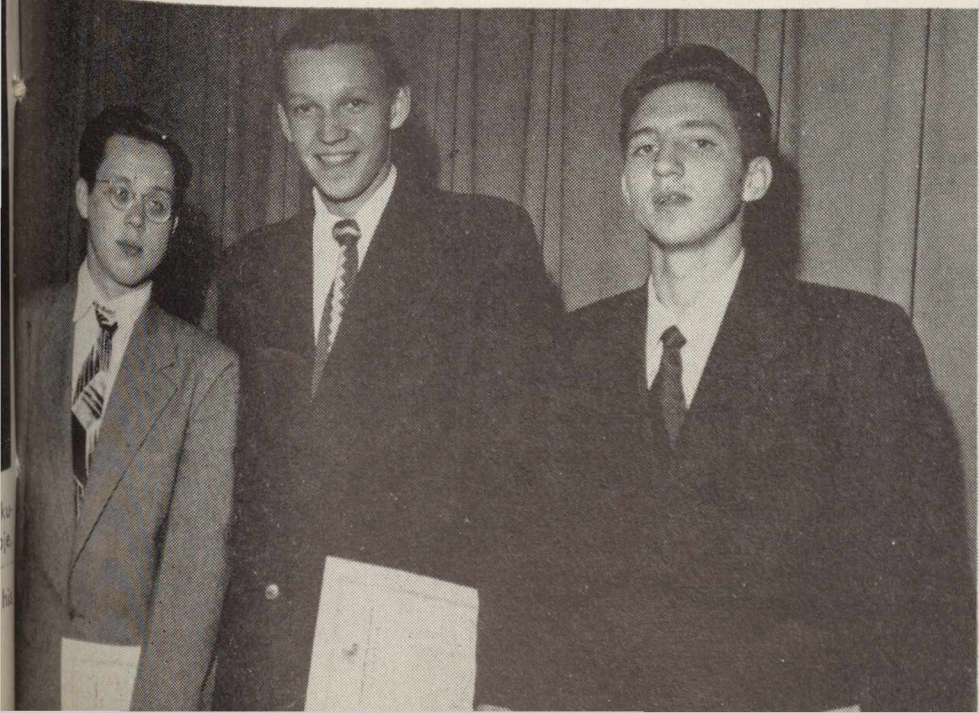
Feliksas Giedrys, gyvenęs JAV-se, buvęs Lietuvos lauko teniso meisteris, švenčias 25 metų sportinio darbo sukaktį.

Felix Giedrys, now living in the U.S., was the tennis champion of Lithuania and is now celebrating the 25th anniversary of his life in sports.

Sporto klubo "Sakalas" valdyba, Rochester, N. Y.; sėdi iš k. d.: dr. A. Ramonas, G. Gailiūtė, P. Armonas; antroje eilėje - V. Saladžius ir V. Grybauskas.
"Sakalas" Sport Club executive board, Rochester, N. Y.

Maironio vardo lietuvių šeštadieninės mokyklos Brooklyne, N. Y., trys abiturientai; iš k. d.: R. Adomaitis, R. Kontrimas ir J. Ulėnas.
Three graduates of the Lithuanistics school "Maironis" in Brooklyn, N. Y.
Left to right: R. Adomaitis, R. Kontrimas and J. Ulenas.

Pik. Pr. Saladžius, Rochester, N. Y., buvęs Lietuvos Šaulių Sąjungos vadas, dabar liet. karių "Ramovės" vietos sk. ir Radijo Klubo pirmininkas.
Pr. Saladžius, Rochester, N. Y., Colonel of Lith. Army, former chief of the Lith. Home Guard.

Vlada Sabaliauskienė, Rochester, N. Y., solistė, su savo dukra, dažnai išpildanti parengimų programas.
Mrs. Vlada Sabaliauskas, Rochester, N. Y., soloist, with her daughter

New Yorko, N. Y., skautų vyčių oktetas su vad. muz. M. Liuberskiu ir pianistu A. Mrozinskiu. Stovi iš k. d.: M. Ilgūnas, A. Ilgutis, V. Gobužas, J. Lapurka, R. Kezys, V. Alksninis, L. Ralys ir K. Kudžma. Vietoj K. Kudžmos šiuo metu dainuoja G. Rajackas.
Octet of scouts in New York, N. Y., with musician - director M. Liuberskis and pianist A. Mrozinski.
V. Maželio foto

Prel. K. A. Vasys

(Atkelta iš 13 psl.)

K. A. Vasys lankėsi Kalifornijos steite. Žiūrime, vieną priešpiečių įžengia į LD-nų redakciją.

— Prelate, — sakome, — malonu, kad ir mūsų neaplenkėte.

— Kur bebūdamas, — buvo prelato žodžiai, — pirmoje eilėje apilankau lietuviškas institucijas.

Prel. K. A. Vasys gimęs 1888 m. liepos 14 d. Narkūnų km., Gelgaidišio parap., Lietuvoje. Mokėsi Kauno gimnazijoje, Seinų kun. seminarijoje, Montrealio (Kanadoje) kun. seminarijoje ir Montrealio universitete. Kunigu išventintas 1913 m. liepos 16 d. Springfielde, Mass. Aušros Vartų lietuvių parapijai Worcester, Mass., vadovauja nuo 1929 m. birželio 19 d.

Už nuopelnus Bažnyčiai kun. kleb. K. A. Vasys 1954 m. vasario 1 d. Popiežiaus Pijaus XII buvo pakeltas Jo šventenybės prelatu Right Reverend Monsignor titulu. L. V.

AMERIKOS LIETUVIAI..

(Atkelta iš 11 psl.)

programos, ir tolimesnei veiklai nustatytos gairės.

Sugrįžę delegatai Amerikon, pranešė čionykščiams organizacijų veikėjams apie šalpos ir politinės veiklos nuostatus, apie organizacijas ir tautos vadų pageidaujamą veiklos kryptį.

Jie pranešė per pasaulio spaudą apie daromas Lietuvai skriaudas ir nurodė tuos piktadarius.

Spaudoje ir savo gausiose prakalbose delegatai informavo lietuvių visuomenę apie Lietuvos padėtį, apie skubotos pašalpos reikalą ir kvietė duosniai aukoti per Tautos Fondą, iš kurio ta taip labai reikalinga pašalpa vėliau ir buvo Lietuvai suteikta.

Delegatai taip pat daug kuo prisidėjo prie politinės veiklos pagerinimo ir jos finansavimo sutvarkymo.

Apie tolimesnę Amerikos lietuvių veiklą, delegatams grįžus namo, bus rašoma sekančiame straipsny.

Lietuvos konsulas dr. J. J. Bielskis, Los Angeles, Calif., su adv. J. Aukštuoliu ir J. Savickiu 1916 m. liepos mėn Kopenhagoje, Daniijoje. Žiūr. dr. Bielskio atsiminimus šiame numery.

Dr. J. J. Bielskis, Los Angeles, Calif., Lithuanian Consul, with J. Aukštuolis and J. Savickis in July 1916 in Copenhagen, Denmark. See Dr. J. Bielskis memoirs in this issue.

NIEKO NELAUKDAMAS MALONĖKIT ATNAUJINTI "LIETUVIŲ DIENŲ" PRENUMERATĄ 1955 METAMS.

Metinė prenumeratos kaina - 5 dol. Atnaujindamas LD-nų prenumeratą, duok pilną savo adresą. Jei keiti savo gyvenamąją vietą, malonėk tuoj duoti savo naują adresą.

Prenumeratos mokėstį siųsti:
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE
9204 So. Broadway
Los Angeles 3, Calif.

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

Pranė Lapienė, Stony Brook, L. I., N. Y., atostogaudama Kalifornijoje, lankėsi LD redakcijoje. P. Zilinskas, North Hollywood, Calif., ir Charles J. Gordon, Santa Monica, Calif., atnaujino LD garbės prenumeratas.

G. P. Bukantis, Waukegan, Ill., parėmė LD 5 dol. pinigine auka, o J. Girevičius, St. Catherines, Ont., Kanada, - 2 dol.

Kun. B. Dagilis, Detroit, Mich., prisiuntė 5 naujas LD prenumeratas; kun. V. Paulauskas, Thompson, Conn., užsakė LD J. Andrašiuviui, Putnam, Conn.; J. Gudelis, Chicago, Ill., užsakė LD-nas V. Matušiuviui, Chicago, Ill.; V. Mažeika, Pittsburgh, Pa., užsakė LD-nas Mr. A. Simon, Pittsburgh, Pa.; Pr. Saladžius, Rochester, N. Y., užsakė LD-nas Mirgai Jasutytei, Worcester, Mass.; Pr. Skruodys, Cicero, Ill., užsakė LD-nas kun. Razminui Austrijoje; B. G. Sitko, Seattle, Wash., užsakė LD-nas Mrs. L. Villalba, Seattle, Wash.; A. Šarūnauškas, Cicero, Ill., užsakė LD-nas V. Laniauskui, Hamilton, Ont., Kanada.

Mrs. O. Soyedoff, Los Angeles, Calif., užsakė LD-nas G. Namikui iš Chicagos, Ill.; A. Buknis, Cleveland, Ohio, užsakė LD-nas Miss Joan Susin iš Cleveland, Ohio. A. Regis, Chicago, Ill., užsakė LD-nas P. Kubiuviui iš Chicago, Ill., ir C. Jeronimams iš Liverpool, Anglijoje. Mrs. J. Goodwill, Hollywood, Fla., užsakė LD-nas K. Baronienei iš Montevideo, Urugvajuje. A. Mantautas, Brooklyn, Mass., užsakė LD-nas P. Moliui, Worcester, Mass., ir L. Komickiui iš Brockton, Mass. L. Banis, Cleveland, Ohio, užsa-

kė LD-nas Mrs. Prikockis. V. Marijošius, New Britain, Conn., užsakė LD-nas vienuolei M. Agnietei Šveicarijoje.

Šv. Juozapo choras, veikiąs Binghampton, N. Y., lietuvių kolonijoje, užsakė LD-nas kun. E. Krancewicz, OMC., iš Binghampton, N. Y. P. Laurinaitis, Kenton, Ohio, užsakė LD-nas Miss A. R. Laurinaitis iš Pittsburgh, Pa.

J. Gradinskas, Chicago, Ill., užsakė LD-nas Elenai Drazdauskas Vokietijoje. A. Mickevičius, Cicero, Ill., užsakė LD-nas J. Janoniui Vokietijoje. V. Skilandžiūnas, Sudbury, Ont., Kanada, užsakė LD-nas J. Skilandžiūnui iš Levack, Ont. J. P. Muliolis, Cleveland, Ohio, užsakė LD-nas savo dukteriai Mrs. R. Fiedler in San Luis Obispo, Calif.

E. Ribokienė, Omaha, Nebr., užsakydama LD-nas 1955 metams, nusipirko ir 1954 metų komplektą.

Mrs. J. Vizintos, Sioux City, Iowa, rašo, kad vadovaujanti vietos lietuvių naujųjų ateivių chorui, bet esą sunkoka gauti gaidų; ji esanti čia gimusi lietuvė.

Z. Ramonaitė, Jackson Heights, N. Y., savo tėvelio Antano Ramono 10 metų ištrėmimo sukakčiai paminėti, atskiru lapeliu išleidusi eilėraštį, įdėta ir tėvų sodybos nuotrauka, po kuria parašas: "Tvirtai tikiu, kad sugrįšiu į jus, mano mieli namai!"

B. Siliūnas, Chicago, Ill., jau kelinti metai sėkmingai verčiasi prekyboje.

Henry Madin, Seattle, Wash., turi smuikų ir akordeonų gaminimo įmonę; taiso visus kitus muzikos instrumentus. Įmonės adresas: 1317E. 42nd St.

Kun. Č. Auglys, Crosby, N. Dak., kapeionauja šv. Luko ligoninėje. Kun. dr. V. Cukuras, dirbęs kurį laiką Ohio steite, neseniai persikėlė į Colchester, Conn. Kun. J. Grabys, atvykęs iš Europos, įsikūrė Castleton-On-Hudson, N. Y. Kun. dr. St. Valiušaitis, Glen Cove, N. Y., vikaruoja lenkų parapijoje; rašo, kad Dievui pradėjęs garbinti lietuviškai, vėliau itališkai, vokiškai, vėl itališkai, kurį laiką angliškai, gi dabar lenkiškai. Nors ir dirbdamas kitataučių parapijose, didelės veiklos parodo lietuviškame gyvenime.

Vestuves, krikštynas, visas šeimos šventes ir šiaip didesnius prietelių ir draugų susiėjimus įamžinkite nuotraukose!

FOTOGRAFAS A. JURAITIS
105 Cannon St., E.,
Hamilton, Ont., Canada

mielai jums šiame reikale patarnaus. Taip pat daromos nuotraukos pasams, portretai ir kit.

Skambinkite: JA 8-6686

NAUJOS KNYGOS

Balys Sruoga, KAS BUS, KAS NEBUS, bet žemaitis nepražus, arba kaip Jonis Mažrimukas 1812 m. iš Viekšnių Kaunan nusi-kraustė ir Napoleoną regėjo ir kas iš to išėjo. Knyga skirta jauniems ir linksmiems, bet ir įdomi visokio amžiaus skaitytojams. Išleido Terra, 748 W. 33rd St., Chicago 16, Ill. 207 psl. Kaina \$2.50.

Simanas Daukantas, BŪDAS SENOVĖS LIETUVIŲ KALNŲ IR ŽEMAIČIŲ. Išleido Vytautas Saulius, 812 W. 33rd St., Chicago 8, Ill., 393 psl. Kaina 4 dol.

Algirdas Margeris. SAULĖS RŪSTYBĖ, 311 puslapiai.

THE FORBIDDEN MIRACLE by Stasius Būdavas, 186 pp. New York: Comet Press Books, 11 West 42nd Street, New York 36, N. Y., \$3.00.

Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo PIRMIEJI DEŠIMTYS METŲ, 1944-1954. Išleido BALF, 105 Grand St., Brooklyn, N. Y., 136 psl.

K. Barauskas, Los Angeles, Calif., vasario 27 d. skaitė šv. Kazimiero parapijos salėje paskaita "Lietuvių literatūra tragiškai Lietuvai laikais". Paskaitą suruošė Lietuvių Studijų Klubas, kuriam vadovauja rašyt. J. Gliuda.

Kan. M. Sandanavičius, Sonoma, Calif., kiek laiko gyvenęs Kansas steite, persikėlė į Kaliforniją.

V. Šeštokas, Los Angeles, Calif., atnaujino LD prenumeratą J. Matulienei Australijoje.

PRAŠOME GRAŽINTI

"LIETUVIŲ TAUTOS KELIO" I TOMĄ

LD leidyklai trūksta Myk. Biržiškos "Lietuvių tautos kelio" I tomo. Jei kas iš LD skaitytojų turite pirmą tomą ir nematote įsigyti antrojo tomo, prašome jį gražinti, nes turime abiejų tomų užsakymus. Už gražintą pirmą tomą bus atsiųginta.

"Lietuvių Dienų" Leidykla

9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Rochesterio lietuviai

(Atkelta iš 15 psl.)

pat buvo paskirtas liet. parapijos pirmuoju klebonu. Tų pat metų vėlyvą rudenį buvo baigta statyti bažnyčia - salė - mokykla.

Anų dienų Rochesterio lietuviai buvo paprasti Lietuvos kaimo berneliai ir mergelės. Mažai kuris buvo matęs mokyklos suolą, bet jų sielos ir protai buvo lietuviški ir tvirti kaip plienas. Šiandien čia manoma esant 1,300 lietuvių. Jie savo susiklausymu ir organizuotumu yra toli palikę pačias gausiausias lietuvių kolonijas.

Apie juos kalbant yra paminėta: 1916 m. Lietuvos Diena; Tautos Fondas surinkta 1.600 dol. 1918 m. lapkričio 11 d. po masinių demonstracijų mieste, svetainėje įvykusiame susirinkime suaukota virš 4.000 dol. Lietuvos paskolos bonų Rochesterio lietuviai yra nupirkę už virš 30.000 dol. Litui padengti surinkta 1.500 auksinių dolerių. Apie 1923 metus susirinkime po L. Šimulio kalbos trys Juozai - Braknys, Saunoris ir Jonušas susivaržė, kuris daugiausia paaukos Tautos Fondo, ir tokiu būdu vienas paklojo 100 dol., antras 150 dol. ir trečias 250 dol. Dr. J. Basanavičiaus ir M. Yčo prakalbų metu 1913 m. vasarą Rochesterio lietuviai suaukojo apie 3.000 dol.

Minėtinos jaunimo organizacijos: vyčiai, choras ir liet. kat. studentų kuopa.

Senstančią lietuvių kartą gerokai atnaujino tremtiniai, kurių šiuo metu čia yra apie 200 šeimų.

Tremtinių paminėtinos organizacijos: ateitininkai, sporto klubas Sakalas, skautai, karių Ramovės sk., Liet. radio klubas, taut. šokių grupė, spaudos kioskas, Santarvė ir kt.

Nepamirštinios ir pačios ryškiausios Rochesterio asmenybės. Pirmose gretose matome kun. Joną Bakšį, kuris šį pavasarį švenčia 25 metų darbo šioje parapijoje sukaktuves. Antra Rochesterio liet. žymi visuomeninė asmenybė - Petras Norkeiliūnas, kuris niekad nėra atsisakęs nuo bet kurių tautinių pareigų; jis nuo pat ALT vietos sk. įsikūrimo yra jo pirmininkas, virš 20 m. pirmininkauja šv. Jurgio kareivių draugijai ir yra nepamainomas lietuvių dienų rengėjas.

Ant. S.

Land of Crosses - the pre-war independent Republic of Lithuania.

Smūtkelių Lietuva nepriklausomo gyvenimo laikais

From the Garden of Rue to Broadway

By BRONYS RAILA, Los Angeles, Calif.

The character and esprit of any national art is closely related to the nation's historical fortunes. This is common knowledge. It is particularly useful in understanding the nature and evolution of Lithuanian culture.

Multitudinous ways and means are involved in the formulation, engenderment and expression of what we term the genius of a nation. But there can be no doubt that that genius is most distinctly expressed by a national group's art, music and literature.

Lithuanian literature perhaps more so than any other nation's literature is a very intimate, precise and exclusive expression of the Lithuanian nation's political and social fortunes.

Having established a great empire in Eastern Europe, and having become in confederation with Poland the largest state in Eastern and Central Europe, Lithuania disappeared from the map at a time when the world was loudly proclaiming the ideals of the freedom of man and nations. Strange are the paradoxes of history! When America was fighting the War of Independence, when the great French Revolution stirred all of Europe with the cry of *Liberte, Egalite, Fraternite*—at that very time three neighbors, Prussia, Russia, and Austria, occupied and “fraternally” divided the confederate kingdom of Lithuania-Poland.

In the century following the cultural and social elite of Lithuania—the dukes, grafen, boyars and townsmen—drifted away to serve strange gods. When during the second half of the nineteenth century the idea of independence had a rebirth, it was understood, supported and carried out by the Lithuanian farmers, laborers, ex-serfs, and by

a handful of boyars. The new Lithuania sprang from the country. The country preserved the ancient language, the traditions, and the national idea. The country provided a new elite to govern the state. Everything, all that was founded anew, was permeated with the sap of the people; it was provincial and democratic in the deepest social and spiritual sense of the word.

* * *

This put a stamp on all of the literature of the renaissance period and later of modern Lithuania. On one hand there was the elegant, romantic, and sometimes empty glorification of a great and ancient past; on the other there was the intellectual, ethical and esthetic concentration in the spectrum of country life. The intellectual mission dominating the new Lithuanian—his *raison d'etre*—was a desire to express the soul of the people, to serve the people, to represent the wholesome way of country life. These intellectuals and artists were and remained antagonistic toward urban civilization. If they were not engaged in flatly opposing it, they were bitterly critical of it, suspicious, or they ignored it. The Lithuanian intellectual consciously fostered provincialism.

I dare say that for several decades his esprit was the garden of rue. A modest little flower the rue, but it was of great importance to the Lithuanian maiden; it was the symbol of her virginity, dignity, happiness and freedom. There was no Lithuanian farmstead without its garden of rue. The rue was rhapsodized in hundreds of folk songs, immortalized in weaving and painting. It symbolized the exalted, unsullied innocence of the natural man, tranquility, isolated solitude,

Bronys Raila, Los Angeles, Calif., with his wife Daneta and daughters Neringa and Undinė. See his article on Page 19.

Bronys Raila, Los Angeles, Calif., su žmona Daneta ir dukterimis Neringa ir Undine. Žiūr. jo str. 19 psl. Pr. Gasparaičio foto

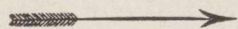
the idyllic countryside. Indeed, the garden of rue was a significant Lithuanian institution.

But as time went by it became necessary to step into a harsher world, to face the emergence of new industries, urban civilization and its "corrupt" human being. It was inevitable that the garden of rue give way to Broadway. That street was in the past and is now very tortuous to the Lithuanian writer. Sometimes he cannot understand Broadway, but more frequently Broadway cannot understand him and is not interested in him.

* * *

I should not like to be misconstrued here as going to extremes in setting forth the character of Lithuanian literature. My purpose is clarification. The garden of rue and Broadway are just two symbols, two opposites; two focal points between which there is expansive room for diversification. During the latter decades Lithuanian creative thought—its elan, tastes and styles—was abundant in diversification.

The esprit of the garden of rue was the basis for the high development and masterfulness of Lithua-

Canadian Lith. Community executive board and committee members for Montreal, P. Q., area.

Kanados LB Montrealio, P. Q., apylinkės valdybos ir komisijų nariai; sėdi iš k. d.: I. Kibirkštytė, J. Zmuidzinas, V. Giriūnienė, pirm. L. Balzaras ir Namikienė; antroje eilėje - J. Puniška, dr. H. Nagys, A. Vazalinskas, J. Kardelis, A. Gražys, K. Toliušis ir P. Šimelaitis; trečioje eilėje - P. Povilaitis, J. Lukoševičius, K. Veselka, P. Rudinskas, H. Valiulis ir A. Ališauskas. V. Juknevičiaus foto

nian lyric poetry; a poetry which, unfortunately, is near to impossible to translate and which has no demand on the international market today. It will suffice to mention such names as Vincas Krėvė, Balys Sruoga, Putinas, Ignas Šeinius, who with the same background of rural provincialism behind them produced some remarkable works in belles-lettres and drama.

All ideas, genres, styles and tastes today have become internationalized. One nation acts upon the other and very quickly. And almost every modern Lithuanian

writer has early and directly come in contact with the literatures of his neighbors and other great nations. As a youthful student of literature at the University of Kaunas in the late twenties and early thirties, I remember that we were all avidly interested in and followed directly or through translations every new experiment in literature in Western Europe, together we lived through all of the revolutions, and we did not alone tear down the fence of our national garden of rue. That is the way of life.

And the literature of America was not unknown to us. More than one Lithuanian writer was influenced or gained inspiration from such American literary lions as Edgar Allen Poe, Walt Whitman, Emerson, Mark Twain. At that time the newcomers—Ernest Hemingway, John Dos Passos, Sinclair Lewis, Theodore Dreiser, Eugene O'Neil, Carl Sandburg, even the negro Langston Hughes, and many others—were hotly discussed by us, read, and translated. Later came new names, different contacts.

So that many Lithuanian writers began early within themselves the journey to Broadway. The journey is hard, so far barren, with painful falls and aimless wanderings. From 1944 on a score or so of Lithuanian writers found themselves banished in the West by the Soviet occupation. The majority of them are now living in America. A dozen new ones have already sprung up in exile. Not all were obliterated by the factories, hard physical work, poverty and despair. The spirit of freedom shines in them, the passion of resistance burns on; the creative elan, though brutally shaken in them, has not been stripped of its energy.

Time is needed. Iron tempers in fire. I firmly believe that the Lithuanian writer cut adrift from his homeland will temper in his twofold mission: to find a harmonic synthesis between the Lithuanian garden of rue and the gigantic

Broadway of Western Civilization, to join in the spiritual renaissance of the Lithuanian nation, whose body and soul the Communist tyrant and the occupant of half of Europe is determined to wipe from the earth.

LITHUANIAN PUBLICATIONS IN ENGLISH

By MILTON STARK
Santa Monica, Calif.

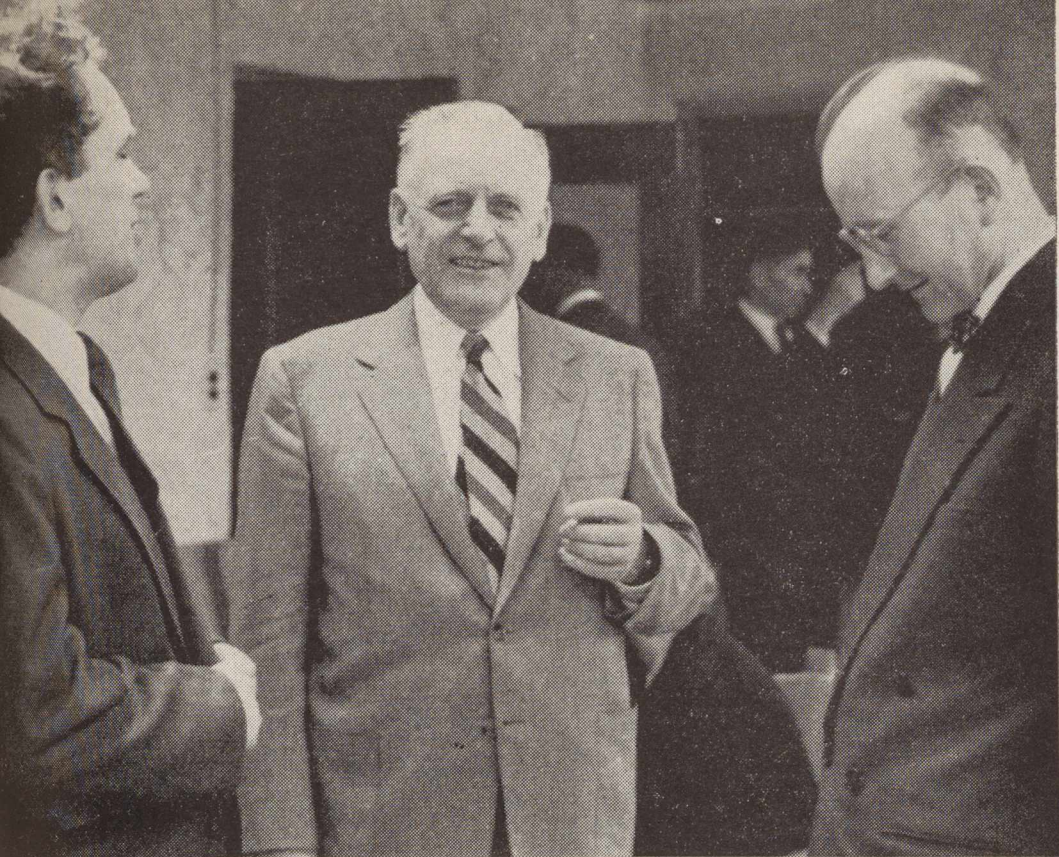
Discounting the official bulletin published by the Lithuanian Legation at Washington, which is mailed to members of the diplomatic corps and other Lithuanian functionaries, there is but a bare handful of Lithuanian publications in English. Chief amongst the latter are the monthly *Vytis*, an organ of the Knights of Lithuania organization, the recently instituted Lithuanian Students' bulletin *Lituanus*, *Viltis*, and *The Marian*, a monthly published by the Marian Fathers in Chicago. Certain other newspapers and magazines sometimes carry English articles, but they fall out of the purely English category.

The announced or underlying policy of these publications is to acquaint the English-speaking Lithuanian with Lithuanian affairs, history, events, etc., throughout the world; also to introduce the non-Lithuanian to things Lithuanian. Such is or should be the policy, but how well it is carried into effect can be seen from a cursory review of the several magazines currently published.

VYTIS

Vytis is the official organ of the Knights of Lithuania, a national

Prof. Dr. A. Senn, Philadelphia, Pa., at the University of Pennsylvania, with Dr. V. Maciūnas (left) and "Aidai" Editor A. Vaičiulaitis (right).

Prof. dr. A. Senn, Philadelphia, Pa., profesoriaujas Pennsylvanijos universitete, su Dr. V. Maciūnu (kairėje) ir "Aidy" red. A. Vaičiulaičiu (dešinėje). B. Raugo foto

Executive board for 1954 of the American Lithuanian Community for the Philadelphia, Pa. area.

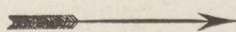
ALB Philadelphia, Pa., apylinkės 1954 m. valdyba; iš k. d.: V. Norkus, P. Vaskys, K. Kazlauskas, O. Rozniekienė, Z. Jankauskas, K. Čikotas ir buv. pirm. B. Raugas, LD redaktorius Philadelphiaje. K. Baltrukonio foto

patriotic organization whose membership is limited to Catholics of Lithuanian extraction. Council activities and matters relative to the organization are reported in **Vytis**, but a good deal of space is also given to articles of general interest to Lithuanians, some of these in the Lithuanian language. However, since the preponderance of subscribers (90%) have no working knowledge of the Lithuanian language, it would seem superfluous to print articles in that language. The editors of **Vytis** should strive for integration and continuity, introducing shorter articles of a more appealing turn and with a greater awareness of the Lithuanian scene. A commendable column in the magazine is the one dealing with the rudiments of the Lithuanian language.

LITUANUS

The Lithuanian Students' Association of America has recently founded a completely new type of magazine, **Lituanus**, an information pamphlet of the Lithuanian scho-

lastic world. The first number states that the bulletin's "main purpose is to acquaint the reader with Lithuania and Lithuanian affairs in the United States and other countries." It is a quarterly and will publish "interesting phases of Lithuania's history, its political activities, facts about Lithuania and its geography..." Articles in the first issue include "Toward Better Understanding", "The Fate of Lithuania", the "University of Vilnius", and "The Years of Oppression". It is hoped that this newest Lithuanian publication will stick to its aims and be informative without becoming dull, and will reach the

Teachers at the Saturday Lithuanistics School in Philadelphia, Pa.

Šeštadieninės lituanistinės mokyklos mokytojai, Philadelphia, Pa.; iš k. d.: E. Mitalienė, M. Raugienė, mokyklos ved. P. Balčius ir Br. Gasparėnienė.

K. Baltrukonio foto

public for which it is intended. The first impression is promising.

VILTIS

While not a Lithuanian publication in the strict sense of the word, **Viltis** frequently carries articles on Lithuanian folklore. Vyts Beliajus, folklorist and folk-dancing expert, publishes his monthly magazine in Los Angeles and mails it out to subscribers of many nationalities throughout the U. S. and other countries of the world. His magazine is the most specialized of Lithuanian publications, as it is mainly concerned with folk habits, national customs, dances, tales, etc. Even so—not being exclusively directed toward Lithuanians—**Viltis** reaches a considerable segment of American readers who would otherwise know little of Lithuania, and familiarizes them with folk material of which Lithuania has an abundant stock.

THE MARIAN

Least effective of the publications thus far mentioned is the Marian Fathers' monthly **The Marian**. Technically correct, of slick and modern format, **The Marian** nevertheless fails in its contents, as far as Lithuanian affairs are concerned, by over-religionizing and using less and less Lithuanian materials. Formerly **The Marian** did carry some creditable translations, and a section on current events, but these too have been substituted by things non-Lithuanian.

Under the editorship of the Rev. Peter P. Cinikas, who is now moderator, **The Marian** still retained a modicum of Lithuanian character; now, with the Rev. Francis J. Jancius heading the editorial staff, **The Marian** is apparently seeking subscribers from the purely American public.

COMMITTEE FOR A FREE LITHUANIA

In order to organize and direct an anti-Communist action, in 1949, in New York, a number of prominent American statesmen, diplomats, college professors, war veterans, businessmen, and other civic leaders conceived the idea of an organization—the Free Europe Committee, Inc. This Committee has as its active allies numerous exiled democratic leaders who have found haven in the United States from the Communist tyranny of Eastern and Central Europe. National Councils and Committees have been formed for each enslaved country. These groups stand as symbols of hope and encouragement to the millions now enduring Bolshevik oppression in Europe. For such purposes, among others, the Committee for a Free Lithuania was established on June 1, 1951, in New York. This Committee consists of representatives of various political trends, though not officially delegated by their respective political groups. V. Sidzikauskas is chairman of the Committee, Dr. A. Trimakas - secretary, K. Bielinis - treasurer, and the following are members: J. Audėnas, M. Brakas, Dr. B. Nemickas, P. Vainauskas, and V. Vaitiekūnas.

The Committee for a Free Lithuania in its declaration of May 24, 1951 set forth its goals as follows: To work hard for the liberation of Lithuanian people from the aggressive Soviet imperialism and for the restoration of human rights in that country.

Cooperation between the Committee for a Free Lithuania and the other Soviet-enslaved countries, as

(Continued on Page 23)

The Mossy Cottage

By PRANAS VAIČAITIS

*Where's the mossy cottage dreamy
That stood here of yore,
And the apple tree tall, creamy,
I used to adore?*

*Where's the brook that midst the daisies
Mirrored deep blue skies?
Where are my daydreams and fancies,
Gay like butterflies?*

*That old cottage aged and tumbled,
The brook changed its course;
And the apple tree has shrivelled,
Life's but a remorse —
And the apple tree has shrivelled,
Life's but a remorse.*

Translated by NADAS RASTENIS

THE UNEXPECTED GUEST

By VYTAUTAS TAMULAITIS

Vytautas Tamulaitis (1913) graduated from high school in Marijampolė, 1933; until 1935 studied law at the University of Vytautas the Great; graduated from the Military Academy and edited *Ka-riūnas*, 1937; later worked on the staff of *Žiburėlis*. He began to write verse and light stories in 1928, mostly for children's periodicals. Among his works - *Adventures of a Busy Ant* (1936, winner of prize for children's literature), *Tales of a Bunny*, 1936, *Spring is Coming*, 1937, *Vytukas' Tales*, *Night on the Nemunas*, 1938, *Once Upon a Time*, 1942. The following short story is from the anthology of prose and verse, *Gabija, A Literary Yearbook*.

"Don't be surprised if I've come to visit you so unexpectedly this time," he said as soon as he opened the door. "I couldn't wait until tomorrow to tell you what happened to me just an hour ago—something that wasn't as harrowing as it was fateful. Even though what I'm about to say will be hard for you to believe, be patient to the end. And don't think that I've turned you out of your bed at this ungodly hour just to have you listen to my nonsense," my old friend went on without even taking off his hat.

I looked with astonishment at his pale face. I scrutinized him as a doctor would, but there was no sign of illness about him. Only his glance was a bit too keen, and his dry, quivering lips showed acute anxiety. But he had no great difficulty in keeping his self-control.

"No, I'm not ill. I feel well," he added, slumping into a chair. "I guess I'm overtired—not enough sleep—well, and I'm nervous. As you well know, I've been working very hard the last few weeks. I resolved at all costs to finish the novel I started several years ago. And I did finish it! Not an hour ago it seemed to me that I had successfully crossed the threshold and set down the last period, after long meditations, searchings and painful

silence. I've already told you that my novel depicts the life of Jeronimas Šilys, who returns from the front and kills the miller's son. If he could kill those who attempted to take his life on the front, he convinced himself that he had a right to kill the man who attempted to come between him and his life's happiness, the girl he loved. Everything took place under such perfect circumstances that Jeronimas Šilys wasn't even suspected. All he did was don a mask and step into life with muddy shoes. He married, he danced and drank, consoling himself with the fact that a great number of people around him also wore masks. Perhaps they weren't all alike, but they were masks none the less, which none dared to take off. And when life would eventually tear them off, then it would make as little difference as a flower crushed underfoot. But today it was spring and the flowers bloomed. The morning dew hung from them, sparkling with wondrous, tempting brilliance, which, like human life, was a yearning for the sun which would not come to pass without thunder, tempest and terrible lightning, sometime shaking the earth and the heart.

"So thinking, my Šylis entered life, until I finally forced him to stop. Here began his torment, demanding a definite answer to the cry of his conscience. But he couldn't find it, and full of despair, he began to think of tearing off his mask—and that would mean doom not only for himself but for his wife and son. And at that place, having stopped him at the brink of the abyss, I tormented myself and him a long time, wanting to give him back his life. And it seemed to me I found the answer to why he had to live. If that answer wasn't just and obvious, at least, I thought, it had to be very significant in the complicated net of his torment.

"Satisfied with the ending of my novel, I picked up the scattered pages and leaned back in my chair. Even though it was after midnight, I began turning the pages from the

beginning, inserting a word here and there. I couldn't bring myself to part with the stack a papers, whose weight I felt more with my heart than my hands. Cupping my chin in my hands, I looked at them and thought that perhaps I hadn't spent the silent nights in vain. I was about to get up from the chair, when a strange rustling caught my attention. Turning around, I felt a dreadful, heretofore unexperienced feeling shoot through my body. Half way between the door and me, leaning against the wall, stood a short, middle-aged man. Black, prematurely graying hair, fell in disorder on his high forehead. From the shadow of his thick brows peered two piercing, sharp eyes. Bitterness gathered at the corners of his lips, and it seemed that only his clenched teeth kept back the flood of hatred within. I can tell you frankly that I've never in my life seen such a hideous expression on a man's face.

"The stranger leaned, with his left shoulder against the wall, casually stooped forward. His right hand thrust into the pocket of his distinctly striped trousers, he felt he had a firm footing. His bold glance clearly indicated that he knew why he had come and what he was about.

"A murderer — was the first thought that entered my head. An uneasy moment of silence passed between us like a lull before the fated attack. At first I wanted to rise and fall upon the intruder, but I felt that I didn't have the strength to lift a finger. A strange, frightful feeling paralyzed me.

"Don't you know me?" asked the intruder, staring at me fixedly.

"I do not," I answered in the same tone, and only then felt that my tongue was dry.

"I'm not surprised," the unexpected guest smiled crookedly. "But you ought not to greet me so coldly."

"Is it my responsibility to know every tramp?" I said boldly, becoming myself again and resolving to fight this pale-faced man whose unusually long arms no longer looked so powerful. If he reached for a weapon—I glanced at his right hand thrust into his trouser pocket—I would take my chances anyway and slam my fist into his yellowish, waxen face. As if anticipating my intention, the stranger removed his hand from his pocket and wiped his broad palm across his jutting forehead. Then he hooked his thumb in his belt, stooped forward even more, grinned hideously, and hissed through yellow, decayed teeth:

"No, you're right. I murdered him. You're not thinking that I'm going to kill you too, are you?"—and not raising his head, in the same position he had been standing, half stooped over, he took a step toward me.

"I felt that this was the instant to lunge from my chair, grapple with him, smash him with my fists, knock him to the floor, seize him by the throat and strangle him, until that vengeful, merciless look died in his eyes. My mind and my body itself instinctively urged me to act, but I remained rooted to the spot. And when the stranger advanced another step and stretched out his long, crooked fingers, I not only did not resist, but waited for the inevitable to happen as quickly as possible. But then the spectre retreated a step and lowered his hands. He didn't have the courage to harm me. I regained my

equilibrium and asked him coldly:

"What do you want?"

"I want you to kill me!" he answered quietly, without hatred, as if begging alms.

"You don't want to live?"

"I have not yet lived, but I know what my life is. It is not life, but the ashes of senseless days of torment which will not soon cool for me in the autumn winds."

"He lapsed into silence and suddenly dropped his head as if an unbearable weight had fallen upon his shoulders. Then he glanced at me dismally and asked:

"So you still don't remember me?"

"I was silent.

"You are also of the same short memory as the hundreds of others who pretend to know people, who think themselves life's authorities, teachers, pathfinders. You are the same paltry, cringing creature who fears battle and death, who has elected himself to the easiest and most popular pursuit—to teach others. For that reason don't plant sign posts or hang banners for others on the hilltops, if you can't stir your own shaking knees to attain them yourself. If you see that the road is too hard for you, don't drive your lambs to the sunny pasture where the waters of the fountain of life lie unattainable. Your words about their refreshing purity will be empty, for you yourself will never have tasted of them."

"Who sent you here to preach to me?" I said crossly.

"I came of my own accord," he answered calmly. "I had to come, because I couldn't bear to have you drag me in this unheard of fashion through all of the quagmires of life, trampling and crushing me like a worm, just because it pleases you. And you still want me to live and tell others of your genius"—and he laughed bitterly, again thrusting his hands into his trouser pockets.

"Who are you?" I asked suddenly.

"Jeronimas Šilys," answered the intruder in a despondent voice, as if ashamed of his name. Then he added bitterly: "It is most tragic for you that you didn't recognize me, you, who created me, you—who forced me to commit murder and tormented me. In vain all my torments and my heart charred in agony. I don't want to shed blood in vain, which, drenching the earth with damnation, wreaks vengeance on all who mingle it with the dust of the earth. If you didn't already know this, I've come to tell you. And I want very little reward for it. Take those sheets of paper filled with writing and put them there"—he pointed his bony, white, corpse-like finger to the glowing embers in the hearth.

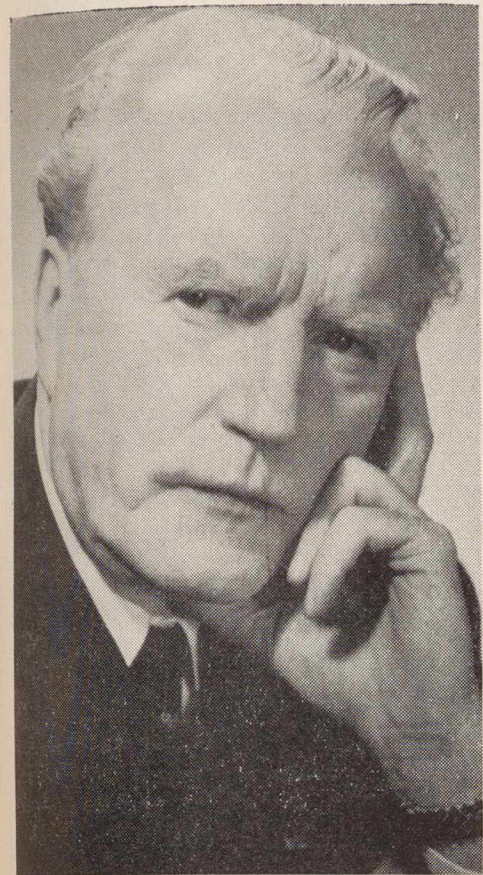
"I felt a heavy bead of perspiration fall from my forehead and spatter loudly on the floor."

"But I worked so hard!" I said pleadingly, hardly turning my tongue over.

"He merely guffawed and stretched out his arms.

"So that I would carry the curse from house to house, brandishing my dagger, and always repeat the same nonsensical history? Do you want me to repeat to everybody those tiresome lies from which I'm said to draw the dubious happiness for which I never longed? The world is filled with such idiots now. This time, my friend, you have hit on the wrong one."

"Having said this, he pointed his
(Continued on Page 24)

V. Sidzikauskas, New York, N. Y., Chairman of the Committee for a Free Lithuania. More about this Committee on this page.

V. Sidzikauskas, New York, N. Y., Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. Plačiau apie LLK žiūr. šiame pusl. V. Maželio foto

reme Committee for Liberation of Lithuania, the American Lithuanian Council and the Lithuanian diplomatic representatives are based on mutual recognition and respect. Whereas the Supreme Committee for Liberation of Lithuania is the body which expresses the will of the Lithuanian nation and directs the action of liberation of Lithuania, the Committee for a Free Lithuania—in the same way as the American Lithuanian Council, Inc., and the diplomatic representatives of Lithuania — operates independently, maintaining, however, harmonious relations with the other organizations. Whenever the necessity arises, the Committee for a Free Lithuania confers with the Lithuanian Minister in Washington, with the Executive Board of the American Lithuanian Council, Inc., and representatives of the SCLL.

During the last year, the Committee for a Free Lithuania, together with representatives of other captive countries from Eastern and Central Europe (Albania, Bulgaria, Czechoslovakia, Estonia, Hungary, Latvia, Poland and Romania), founded the Assembly of Captive European Nations (ACEN).

The ACEN up to now has held twelve meetings and has drafted many reports and resolutions to the United Nations. The Committee for a Free Lithuania actively parti-

Group of members of the Committee for a Free Lithuania. Left to right: Pr. Vainauskas, V. Vaitiekūnas, K. Bielinis, Chairman V. Sidzikauskas, Dr. A. Trimakas and J. Audėnas. For more about this committee see this page.

Lietuvos Laisvės Komiteto narių grupė. Plačiau apie LLK žiūr. šiame pusl.

cipates in the works of the ACEN. The Committee for a Free Lithuania has as its primary objective

the liberation of Lithuania from Communist enslavement.

V. V.

Committee for a Free Lithuania

(Continued from Page 21)

well as with the Free Europe Committee, was at all times very smooth and in the spirit of sincerity and unity. The cooperation with the committees and councils of the other enslaved countries manifested itself in common action against Soviet perpetrated genocide and the Soviet forced labor system. Joint steps were undertaken in the United Nations, in various international conferences, and in the governments of the free world. Cooperation with our Baltic neighbors, Estonians and Latvians, is particularly close. A common potitical magazine *The Baltic Review* is being published; there also exists the common Free Baltic House in New York, and the common Baltic Freedom Committee (to deal with problems of deportations).

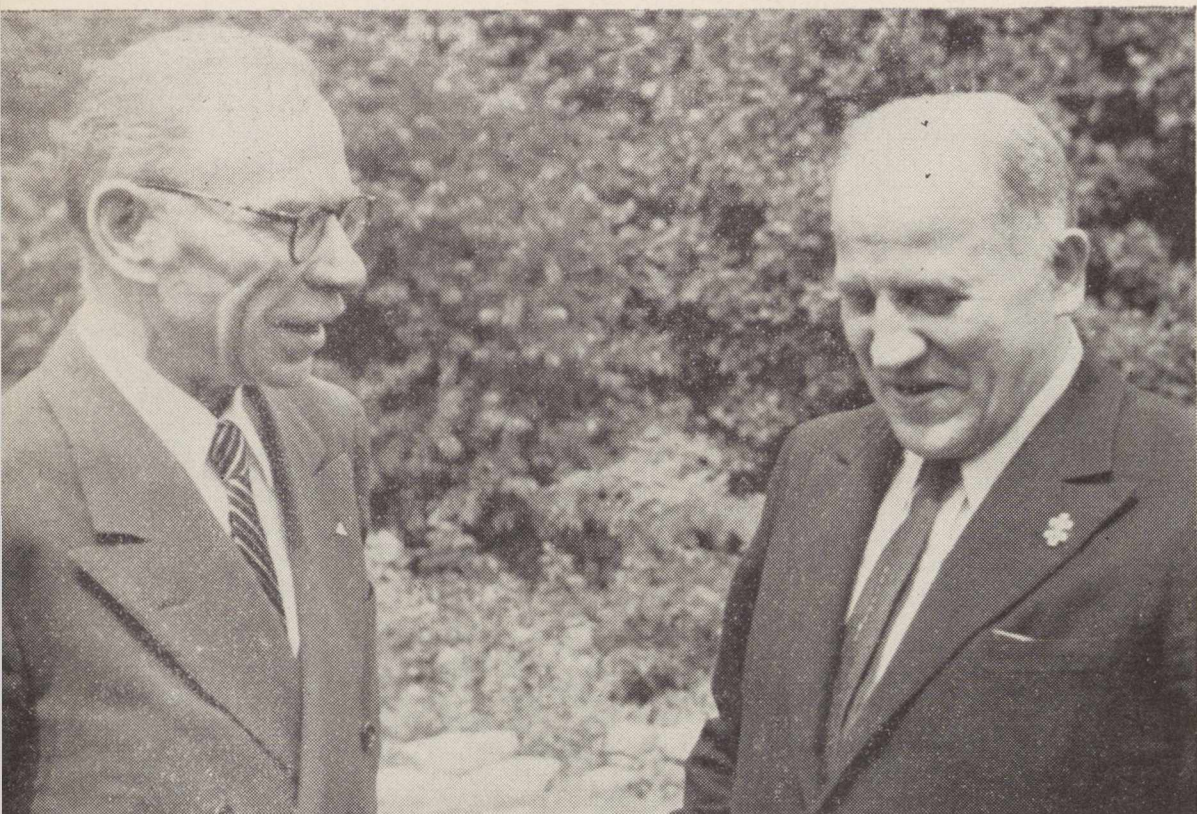
The relations of the Committee for a Free Lithuania with the Sup-

Session of the Committee for a Free Lithuania members with members of the Lithuanian American Council, Inc., and the Supreme Committee for Liberation of Lithuania.

Lietuvos Laisvės Komiteto nariai posėdžiauja su ALT ir VLIK atstovais. Gale stalo kalba LLK pirm. V. Sidzikauskas; kairėje pusėje - Pr. Vainauskas, V. Vaitiekūnas, M. Brakas, A. Simutis, J. Audėnas ir K. Bielinis (šalia V. Sidzikausko); dešinėje - E. Simonaitis (žiūri nuotrauką), dr. P. Grigaitis, J. Budrys, L. Šimutis, M. Krupavičius, K. Žalkauskas, dr. A. Trimakas (sėdi gale).

V. Maželio foto

A. Jurskis, Philadelphia, Pa., Professor at Temple University, recently celebrated his 60th birthday. He is talking with K. Škirpa (right), who is working at the Library of Congress in Washington, D. C.

Prof. inž. A. Jurskis, Philadelphia, Pa., Temple universiteto profesorius, atšventęs 60 metų amžiaus sukaktį, kalbasi su K. Škirpa (dešinėje) dirbančiu Kongreso bibliotekoje, Washingtonė.

B. Raugo foto

United executive board of Lithuanian organizations in Detroit, Mich.

Lietuvių organizacijų sąryšio valdyba, Detroit, Mich.; sėdi iš k. d.: A. Naruševičius, E. Paurazienė, F. Motuzas; stovi - A. Gilvydis, V. Staškevičius ir J. Pilka.

HIGHLIGHTS OF LITHUANIAN HISTORY

KING TRAI DENIS

Protector of the Aistians

By V. Adomaitis, Los Angeles, Cal.

During the reign of Traidenis, Lithuania developed into a powerful military force. It is unknown whether this king had been related to Mindaugas or any of the more powerful princes. However, he ruled Lithuania from his Duchy of Kernavė and followed the philosophy of Treniota rather than that of Mindaugas.

The prime interest was the defense of the homeland and there

was little time for imperial expansion. No alliance treaties were made with any neighboring state. Traidenis personally led his troops into battle. He had an intense dislike for the Poles, who were responsible for bringing the Teutonic Knights into this area. His legions reached as far as Cracow in their forays. Boleslav II, Duke of Masovia, married King Traidenis' daughter and insured the preservation of peace in his lands.

Although Lithuanian armies successfully met the Germans in open battles, they could not take or destroy their stone fortresses. This military art developed only gradually and reached perfection during the era of imperial Lithuania under Vytautas the Great. The entire focus of the wars during this time was on the western frontier of Lithuania. Most of the eastern Slav principalities were either enslaved by the Mongols or enjoyed peace and autonomy under Lithuanian administrators.

This period was very tragic for the Aistian peoples of which only the Lithuanians and Latvians have survived. The Old Prussians ceased to exist as an independent people in 1274 with the calamitous end of the Great Prussian Insurrection. Thousands of men, women and children were savagely put to the sword by the German Teutonic Knights. Vast areas of Prussia were left without a single inhabitant. Desolation and misery gnawed at the soul of the Prussian nation. Many Old Prussians, seeing the end approaching, burned their own villages and fled to Lithuania to save their lives. King Traidenis granted the refugees lands and new homes in the southern and central portions of his realm. Likewise the Zemgal uprising ended in disaster and many Latvians left their homeland to find security in Lithuania.

It is ironic that just at the apex of Lithuanian power, the Teutonic Knights had succeeded in entombing two sister peoples: Latvia was submerged under German oppression for hundreds of years, to rise in 1918, while the Old Prussia did not succeed in throwing off the German yoke.

The Unexpected Guest

(Continued from Page 22)

finger at my manuscript again.

"When I finally, unresistingly, picked up the manuscript of the book, the stranger breathed easier. He came quite close to the table and for a moment both of us looked at the first page on which I had inscribed in large letters: **Life Without a Mask.**

"That's all I wanted." And picking up a pencil, he crossed those words out, and in their place wrote in barely legible letters: **A Pond Without Frogs.** I felt my face flush at such a mockery. In a fit of anger, I seized the manuscript and flung it into the glowing fireplace. Instantly there was a glaring flash of light, filling the room with dancing shadows. When after a moment the black ashes collapsed on the smouldering embers, I clearly saw his face there, smiling among the firebrands, which soon turned black so that no one could ever read the name that I had carried in my heart for so long. The room was empty again, and the ringing silence was shrill in my heavy head. It was so uneasy and still that I couldn't bear to remain alone in the room a minute more. I grabbed up my hat and came here, regardless of how late it was or how hard it was raining outside. I hurried over for some consolation. Tell me, do you believe this story of mine? If not, I can repeat it to you once more under oath"—ended my friend, directing a questioning look at me.

Translated by MILTON STARK

Alliance of Lith. Resistance Organization, Detroit, Mich. chapter honors actress Z. Arlauskaitė-Mikšienė on her 65th birthday on Dec. 19, 1954.

Lietuvių Rezistencinės Santarvės Detroit, Mich., skyrius pagerbė 1954 m. gruodžio 19 d. dramos aktorę-režisore Z. Arlauskaitė-Mikšienę jos 65 metų amžiaus sukakties proga. Nuotraukoje Z. Arlauskaitė-Mikšienė adresu jai įteikimo proga. Adresą skaito I. Laurinavičienė; prie stalo stovi LRS Detroito sk. pirm. P. Stanionis; šalia jubilietės sėdi jos duklė N. Ward.

LITHUANIANS MAKE NEWS

P. Mikus, Melbourne, Vic., Australia, 26, was the first New Australian to win an Australian boxing title when he beat Bill Larrigo at Sydney Stadium last year. He went even further afield when he and trainer A. Palmer went to New Zealand to fight Ross Sadler for the Australasian title. Mikus beat Sadler on points, and for good measure, again defeated the New Zealander in a return match in February, 1955.

Bruno J. Zemaitis, Santa Maria, Calif., private investigator, took over the gavel as president of the Bi-Counties Peace Officers Ass'n for the coming year on Jan. 19, 1955.

B. J. Zemaitis, Santa Maria, Calif., 1955 m. sausio 19 d. išrinktas dviejų apskričių privačios policijos draugijos pirmininku.

And now he holds the Australasian middle weight championship title.

J. L. Jatis, Chicago, Ill., former National President of the Knights of Lithuania, a prominent figure in local political affairs, was recently elected President of the Lithuanian Democratic League of Cook County.

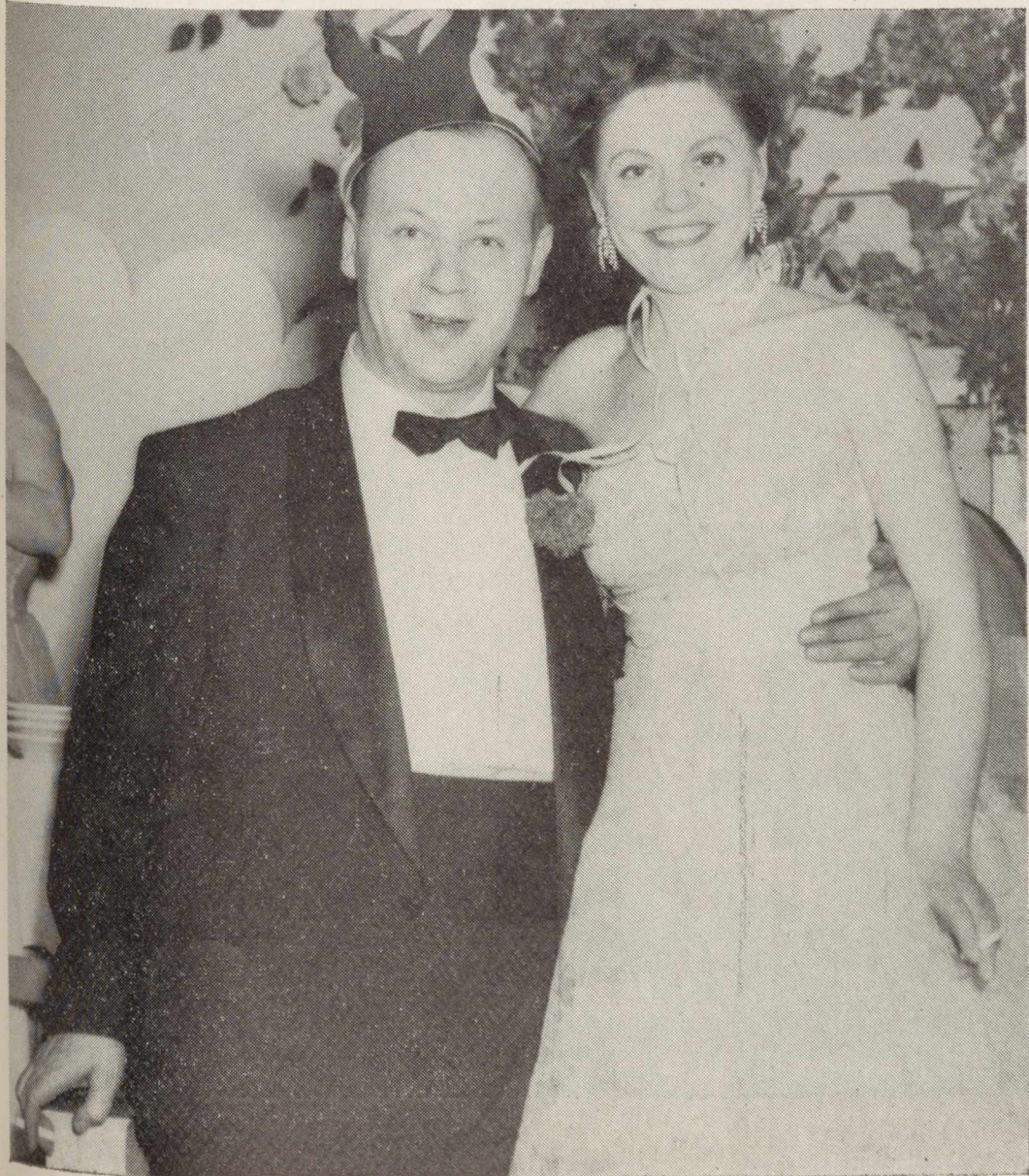
The Lithuanian College and University Professors' Ass'n held its annual conference in Chicago, Ill., and the following were elected to the supreme organ for 1955: M. Krikščiūnas, Dr. A. Garmus, A. Rukuiža, J. Jasiukaitis, and Dr. M. Nasvytis.

P. Andriušis of Adelaide, Australia, A. Gustaitis of Boston, Mass., A. Valentinas of Chicago, Ill., and L. Žitkevičius of Brooklyn, N. Y., have started a new magazine of humor - Dievo Paukštelis (God's Little Bird). In refugee camps in Western Europe after World War II, displaced persons were jocularly called God's Little Birds. All four of the above mentioned contributors are among Lithuania's best humorists. This new humor magazine is being published by Dievo Paukštelis Publishers, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

A Lithuanian Song Festival will be held in Chicago, Ill., in 1956.

I wish to exchange stamps, unused viewcards and coins by mail with other collectors. I collect also holy cards and holy medals. I would appreciate any response.

LOUIS A. J. MEYER
244 Fernon St., Philadelphia 48, Penna., U.S.A.

John Tareila with his wife Apolonija Andriulytė-Tareilienė, Waterbury, Conn., celebrated their 60th wedding anniversary on Feb. 6, 1955. J. Tareila is from Vilnius area while his wife is a Samogitian originating from Akmenė. He was an active member of SLA and TMD societies and even now actively participates in the Lithuanian Community. From 1919 to 1930 he had a pharmacy in Waterbury, Conn.; at present it is administrated by his daughter Helen. His other daughter Mrs. Milda Bell resides in Hancock, N. Y.

Jonas Tareila su žmona Apolonija Andriulyte-Tareiliene, Waterbury, Conn., 1955 m. vasario 6 d. atšventę 60 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

Lithuanian choirs from all over the U.S. and Canada will take part in this fete.

The Select Committee on Communist Aggression, House of Representatives, 83rd Congress, second session, under authority of H. Res. 346 and H. Res. 438, has published a booklet of 20 pages (Special Report No. 14 of the said Committee), entitled **Communist Takeover and Occupation of Lithuania**. This Select Committee was headed by Charles J. Kersten from Wisconsin.

A special Committee was formed in Fribourg, Switzerland, to help and support Catholicism behind the Iron Curtain. Lithuanians are represented in this body by the Rev. Dr. J. Navickas.

The Exiled Europe Review, an English quarterly, dealing with problems of exiled Europeans, was started in New York, N. Y.

PLEASE RENEW YOUR SUBSCRIPTION FOR 1955 WITHOUT DELAY.

Subscription: \$5.00 per year. When renewing, be sure to include your full address.

Write to:
Lithuanian Days Magazine
9204 S. Broadway
Los Angeles 3, Calif.

George and Ann Bukantis, Waukegan, Ill., visiting their daughter and son-in-law Harvey Bruecks in Hawaii Islands. Both were born in U. S. and are active participants in local Lith. life. George Bukantis has been administrator of the large Lith. Auditorium in Waukegan, Ill.

Jurgis ir Ona Bukančiai, Waukegan, Ill., lankydamis savo dukterį ir žentą Harvey Bruecks Hawajų salose. Abu gimę ir auge JAV-se, aktyviai besireiškia vietos liet. gyvenime. J. Bukantis jau dešimtį metų vadovauja didžiulei lietuvių auditorijai Waukegan mieste, Ill.

K. Vasiliauskas, Brooklyn, N.Y., dramatic actor, with his wife at New Years celebration sponsored by the local chapter of the Lith. American Community.

Dramos aktorius K. Vasiliauskas su žmona Brooklyn, N. Y., ALB apyl. surengtame Naujųjų Metų sutikime.

LITHUANIAN AFFAIRS IN THE AMERICAN PRESS

U.S. News & World Report, Dec. 24. Interview with Republican leader Sen. William F. Knowland of Calif. Regarding coexistence, he had to say: "So I think there is nothing wrong with the words 'peaceful' and 'coexistence,' provided you have peace and you are coexisting, as I pointed out a few weeks ago, beyond the condition of the Thanksgiving turkey which coexists up until two days before Thanksgiving, and then the ax falls on its neck. / They (the Communist world) have violated every agreement they have entered into. They had agreements of friendship and mutual security with Latvia, Lithuania and Estonia and they went in and destroyed those three Baltic republics. / With that clear record, I think we are a little naive if we think because they merely say they are going to peacefully coexist with you that that means you're going to be allowed to peacefully coexist."

Evening Tribune, San Diego, Calif., Dec. 25. Feature "Johnny Appleseed / S. D. Author Tells Lithuanian Story," by Don Harris. "The Johnny Appleseed of Lithuanian culture has brought forth another book on the folklore of his native land. /

It's called 'The Evening Song,' and it is the sixth in a series of books by a new San Diego author. / He is Vytautas F. Beliajus, widely known in folk dancing circles here, and he does his writing from his studio apartment at 1550 10th Ave. / 'The Evening Song' is a collection of folk tales, legends and fables, and through them Beliajus gives an insight into the spirit and character of a people who have suffered much. / And that is his mission—to spread the seeds of friendship for Lithuania across the land."

BOOKS

Reviewed by MILTON STARK
THE FORBIDDEN MIRACLE, by Stasius Būdas (186 pp.) - Comet Press Books, New York - (\$3.00).

Peter Mankus, the hero of this romance, escapes from a concentration camp in Austria where he is interned with other Lithuanian refugees, all young men under twenty. With a comrade he makes his way to Vienna, a city cluttered with refugees of many nationalities. Here he is nearly swindled by a Mr. Dargirdas, actually Sokolov, a mysterious conspirator, blackmarketeer,

procurer, etc., who would furnish our naive hero with false papers to enable him to escape to the West. However through the timely intervention of a certain patriarchical professor, one Bakaitis, Peter is warned of Sokolov's wicked design and is thus saved. By lucky coincidence (arising from a gentlemanly act toward a girl on a train) Peter moves on to Linz, where the greater part of the action takes place. Apparently his principle problem is the procurement of identity papers, ration books, and a room. He finds a charming patron in the person of the girl who befriended him on the train, and in Professor Bakaitis, whose headquarters are in Linz. Peter, no chauvinist, falls in love with his protectress Erna Morgenstrahl, and an idyllic romance ensues, only to be clouded by the appearance of the sinister figure of Mueller, a Nazi Gestapo big-wig, who has semi-official business with the beautiful Erna. She spurns him despite his elegant manners and shiny boots, but Peter misunderstands and vows never to see her again. A bombing takes place and Erna is reported dead, but this is all a terrible mistake—somewhat

miraculous—and the lovers are reunited in a country attic at the end. Exit Mueller forever. Meanwhile Bakaitis, this selfless patriot, is engaged in underground activities to help Lithuanian refugees in Austria. His position is made more precarious by an informer in his camp, a pretty Lithuanian girl, whose identity is kept secret until the denouement, when it appears that she is actually Tamara Sokolov, sister of the spy. Both are discovered and their schemes exposed. Exit both Sokolovs.

Were the plot uncomplicated by fortuitous incident, a vague intrigue, and certain unnecessary and undeveloped characters, I should term **The Forbidden Miracle** a warm chronicle of innocent love in a war-torn world. As it is, I look upon it as an artless idyl enmeshed in a cloak-and-dagger subplot. **The Forbidden Miracle** is an apparent translation and as such reads with some raciness, though occasionally unevenly. This book, written by the Rev. Stasius Būdas, author of quite a few other works, is the second novel after Ramonas' **Crosses** to appear in the English-speaking world.

Group of Lithuanian Girl Scouts in Elizabeth, N. J., with their leader I. Veblauskienė (left, third row).
Elizabeth, N. Y., grupė lietuvių skaučių su savo vadove I. Veblauskiene (kairėje, trečioje eilėje.)

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours

Chicago - WGES - 1390 kilocycles

Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.

Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.

Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.

Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

MARGUTIS - Kasdieninė Lietuvių Radijo Programa

Cicero - Chicago — WHFC — 1450 kilocycles

Programa kiekvieną vakarą 9:15 val.

Ketvirtadieniais dvi programos: 7:00 ir 9:15

Sekmadieniais 1:00 p. m.

Vedėja - Lilija Vanagaitienė

Margutis - 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill.

Telef. GROvehill 6-2242

The Saltimieras Lithuanian Show

Chicago WGES - 5000 Watt - 1390 kc

Monday thru Friday from 8:00 to 8:30 P. M.

No recordings - Live talent only

Paul B. Šaltimieras, Director

6801 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill.

Telephone Financial 0650

New Britain, Conn.

"Tėvynės Garsai"

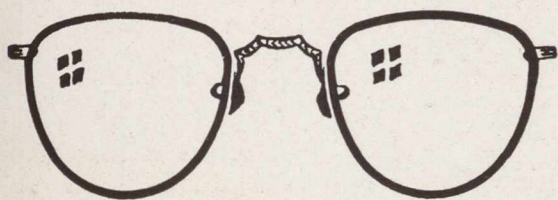
New Britain, Conn., WKNB 840 kil.

Girdima kiekvieno sekmadienio rytą

nuo 10:30 iki 11:00 val.

Programos vedėjas Vl. Plečkaitis

439 Stanley St., New Britain, Conn.

EYES EXAMINED

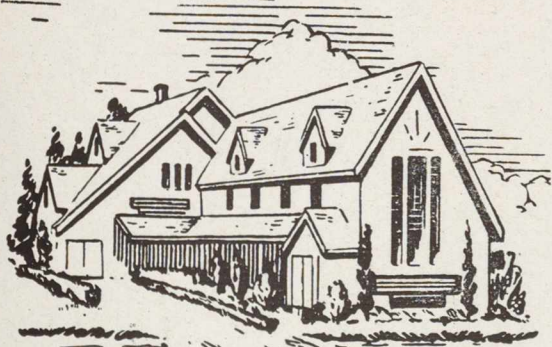
GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.

Phone MUtual 1056

Pirma Lietuvių Istaiga Los Angeles

COWLEY & CASPER

Laidotuvių Namai

935 W. Washington Blvd.

PR. 1061

MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC. FOUNTAIN, MICH.

JOHN ANDRULIS, President

ANGIE ANDRULIS, Vice-President

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs
lietuviški sūriai. Užsisakykite, tada patys
įsitikinsite.

Baltimore, Md.

Lietuvių Melodijos Valandėlė

Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles

Sekmadieniais 12:30 - 1:00 vidurdienį

Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515

Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,

Phone Tuxedo 9-8693;

Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.

Phone SARatoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa

Boston 15, Mass - WBMS - 1090 kilocycles

Sekmadieniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu

Vedėjas - P. Viščinis

31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.

Tel. Brockton 8-1159-R

Lietuvių Radio Korp. Programa

Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles

Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus

Muzika, dainos ir Magdutės pasaka

Direktorius S. Minkus

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program

Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles

Programos pradžia kiekvieną

šeštadienį (Saturday) 1 val. 30 min. po pietų

Joseph Ginkus, Director

495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas

savo savaitinę programą transliuoja

kiekviena šeštadienį 7:45 iki 8:30

per WDOK, banga 1260

Klubo pirm. ir bendrųjų reikalų ved. - Juozas Stem-
pužis, 1152 Dallas Rd., tel. SW 5-1900

Programos vedėjas - Balys Auginas, 1359 E. 94th St.,
tel. CE 1-5904

Išdininkas ir fin. reik. vedėjas - Aleksandras Laikūnas,
7205 Linwood Ave., tel. EN 1-1082.

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"

Detroit - WJLB - 1400 kilocycles

Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.

Director Helen Rauby

16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.

Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"

Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles

Sundays 1:00 - 1:30 P.M.

Director Ralph Valatka

15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.

Telephone BRoadway 32224

GOOD REALTY CO.

J. J. BAKUS, Lithuanian Real Estate Broker

Multiple Listing Service

4728 S. NORMANDIE, LOS ANGELES 37, CAL.

Office: AXminster 7900 Res.: PLasant 36590

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS

1722 WESTERN AVE.

Phone HO. 9-4600

HOLLYWOOD 27, CAL.

ANTHONY F. SKIRIUS

GENERAL INSURANCE AGENT

REAL ESTATE - TAX SERVICE

Office:

9204 S. Broadway

Los Angeles 3, Calif.

Phone PLymouth 4-1377

Residence:

18407 Domino, Reseda, Calif.

Phone DIckens 2-5315

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour

KOWL - 1580 kilocycles - Santa Monica, Calif.

Saturdays - 10:00 - 10:30 A. M.

Direktorius Bruno Gediminas, 1827 1/2 N. Western Ave.,

Los Angeles 27, Calif. Phone HO. 9-4150

Reikalų vedėjas - George Rudelis, 5027 Zelzak St.,
Encino, Calif.

Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St.,
Los Angeles 26, Calif.

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda

girdima kiekviena šeštadienį, 4:30 - 5:30 val. popiet

iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)

Direktorius - Jokūbas J. Stukas

1264 White St., Hillside, N. J.

Tel. WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

Bendruomenės Balsas

Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles

Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.

Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.

Visais reikalais rašyti:

Mr. B. Raugas, 517 Greenwich St., HO. 74178

Pusvalandžius redaguoja: J. Janulaitis, K. Kazlauskas,

A. Klimas, V. Muraškauskas, B. Raugas, J. Skladaitis

ir A. Šileika.

Pittsburgh, Pa.

Lithuanian Catholic Hour

Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles

Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.

Produced by Knights of Lithuania

Pittsburgh District

WLOA, Braddock, Pa.

Young Lithuanians of Pittsburgh Radio Program

Pittsburgh, Pa. — WHOD - 860 kilocycles

Sekmadieniais nuo 4:30 iki 5:00 P. M.

Direktorius J. Žilinskas, 2200 Sarah St., Pittsburgh
3, Pa.

Dir. pav. K. Pukas, 1503 Electric Ave., East Pitts-
burgh, Pa.

Programos vedėjas Pranas Saldukas, 5523 Howe Street
(Shadyside), Pittsburgh, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN MELODY HOUR"

Pittsburgh, Pa. - WHOD - 860 kilocycles

Šeštadieniais nuo 6:00 iki 6:30 P. M.

Produced by: Pranas Saldukas, Jurgis Žilinskas, and
Kostas Pukas.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles

Programa transliuojama kiekvieną sekmadienį

9:00 iki 9:30

Pirm. Pranas Saladžius, 309 Alphonse St.

Sekr. Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.

Kas. Albinas Apanavičius (Apton), 349 Bernard St.

Vald. narys Valerijonas Vitkus, 787 Hudson Ave.

Programos vedėjai: P. Armonas, A. Ciemenis, H.

Žemelis ir V. Zmuidzinai.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"

Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles

Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.

Director Dr. M. J. Colney

148 Grand St., Waterbury 5, Conn.

Lietuviams patarnauja jau 25 metus

JONES & HAMROCK MORTUARY

731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 18

PROSPECT 6091

RAUDONĖS PILIS LIETUVOJ NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIKAIS